

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МНУ ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО»**

Ірина БІРКОВСЬКА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до організації самостійної роботи студентів
з навчальної дисципліни **«Організація і облік соціальних виплат»**
для здобувачів фахової передвищої освіти
освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра
галузі знань 23 «Соціальна робота»
спеціальності 231 «Соціальна робота»

Миколаїв 2023

УДК 364-6:657(072)

ББК 65.272я723

М 54

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Організація і облік соціальних виплат» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра галузі знань 23 «Соціальна робота» спеціальності 231 «Соціальна робота» / укладач І. С. Бірковська. Миколаїв, 2023. 78 с.

Рецензенти:

РУДЬ І. Ю – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та обліку Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського.

САХАРОВА О. М. - кандидат педагогічних наук, викладач вищої категорії, заступник директора з навчальної роботи ВСП «Фаховий коледж Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського».

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Організація і облік соціальних виплат» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра галузі знань 23 «Соціальна робота» спеціальності 231 «Соціальна робота» розроблені відповідно до навчальної програми та мети вивчення курсу «Організація і облік соціальних виплат» студентами закладів фахової передвищої освіти. У запропонованих методичних рекомендаціях до організації самостійної роботи подано основні теоретичні відомості до тем, завдання самостійної роботи, методичні вказівки щодо їх виконання, запропоновано основну та додаткову літературу, інформаційні ресурси. Видання адресоване студентам освітнього-професійного ступеня підготовки «фаховий молодший бакалавр».

Рекомендовано до видання навчально-методичною радою МНУ імені В.О.Сухомлинського» (протокол від 24.05.2023 р. № 10)

©Бірковська І.С.

©МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2023

ЗМІСТ

Передмова	4
Опис навчальної дисципліни	10
Програма самостійної роботи з курсу	13
Тема 1 Організація надання соціальних виплат в системі державного соціального забезпечення.....	21
Тема 2. Нормативно-правове забезпечення нарахування державних соціальних виплат.....	28
Тема 3. Документальне забезпечення нарахування державних соціальних виплат.....	37
Тема 4. Порядок призначення та нарахування державних соціальних виплат.....	47
Тема 5. Порядок призначення та виплати субсидій.....	58
Тема 6. Звітність з надання державних соціальних виплат.....	64
Орієнтовні питання до заліку.....	67
Додатки.....	69
Рекомендована література	78

ПЕРЕДМОВА

Самостійна робота студентів в рамках навчальної дисципліни «Організація і облік соціальних виплат» передбачає формування самостійності у здобутті знань, способах оволодіння складними вміннями і навичками бачити зміст та мету роботи, організувати власну самоосвіту, вміння по-новому підходити до вирішення питань, оптимізувати пізнавальну і розумову активність і самостійність, здатність до творчості.

Самостійна робота студентів – це багатоаспектне та поліфункціональне явище з двоєдиністю цілей:

- формування самостійності студента;
- розвиток здібностей, вмінь, знань та навичок в професійній діяльності.

В рамках самостійної роботи студентів під час аудиторних занять та у позааудиторний час стимулюються як теоретичні узагальнення знань щодо способів, методів принципів, видів соціального захисту, так й практичні навички, володіння методами нарахувань соціальних виплат, розрахунку сукупного доходу домогосподарств. Це зумовлює значущість самостійної роботи студентів, їхньої активності, ініціативності та творчості.

Метою організації самостійної роботи студентів є формування у студентів сучасної системи поглядів та спеціальних знань у галузі соціального супроводу, набуття практичних навичок проведення соціального аудиту та соціального інспектування на підставі ділової етики, діагностики наслідків соціальних ситуацій для різних категорій населення, володіння як методами соціальної роботи з різними категоріями населення, так і навичками щодо переліку видів соціальних виплат та соціального забезпечення.

В умовах організації навчального процесу у вищому навчальному закладі, збільшення обсягу навчального матеріалу, який рекомендований студентам на самостійне опанування, неможливо обійтись без самостійної

роботи студентів як в аудиторний, так й позааудиторний час. Індивідуальний пошук знань важливий, адже сприяє розвитку допитливості, зацікавленості, орієнтує на дослідницьку роботу теоретичного або дослідно-експериментального рівнів.

Спираючись на даний висновок, викладач приймає активну участь в організації самостійної роботи студентів, пов'язуючи її з навчально-освітньою діяльністю в аудиторії.

Реалізації даної концепції сприятимуть наступні принципи:

- **реальних можливостей/** враховуючи освітні можливості студентів, чітко визначати обсяг та складність їхньої самостійної роботи;
- **методологічний/** рекомендувати студентам різноманітні форми самостійної роботи;
- **практичний/** допомагати студентам оволодівати методами самостійної роботи;
- **контрольний/** періодично здійснювати контроль за перебігом самостійної роботи студентів.

Таким чином, опанувавши запропоновані форми самостійної роботи, студенти:

- 1) матимуть цілісне уявлення про теоретичні основи організації соціального захисту;
- 2) знатимуть зміст та методологію обліку соціальних виплат;
- 3) вмітимуть формулювати та вирішувати проблеми впливу суспільного макро- та мікросередовища на окремі спільноти та категорії населення;
- 4) отримають практичні навички з організації та обліку соціальних виплат;
- 5) отримають практичні уміння з розроблення комплексу заходів щодо ефективного запровадження методологічного супроводження у системі соціального захисту та забезпечення.

Навчальна дисципліна «Організація і облік соціальних виплат» є важливим професійно-орієнтованим предметом дослідження для студентів, які вивчають соціальну роботу.

Сьогодні для українського суспільства об'єктивними стають проблеми соціальної безпеки, як фактора якості життя суспільства. Причиною виникнення такої ситуації є суспільна дестабілізація та невпевненість у майбутньому для значної частини населення, поява різних соціальних груп з різними економічними та соціальними можливостями. Рівень соціальної захищеності населення в нашій країні значною мірою залежить від держави.

Враховуючи, що держава є основним суб'єктом соціальної безпеки, то розкриття суті соціальної функції держави буде логічним при дослідженні терміну соціальна безпека. Головним призначенням соціальної функції, на думку К. Бабаєва, є забезпечення суспільного добробуту, тобто гідного життя і розвитку кожної людини, створення рівних можливостей для усіх громадян в досягненні цього добробуту. Для виконання соціальної функції держава створює систему відповідних органів та фонди, які витрачає на пенсії, різні соціальні допомоги, охорону здоров'я населення, освіту тощо. Уряд розробляє і реалізує програми, які сприяють зайнятості населення, скорочують безробіття, регулюють розміри заробітної плати тощо. Соціальна функція держави полягає в тому, що держава бере на себе турботу про матеріальний добробут громадян, особливо тих, хто має потребу в соціальному захисті; регулює економіку з обов'язковим урахуванням екологічних вимог; забезпечує захист економічних і соціальних прав людини. Соціальна функція є однією з найважливіших функцій демократичної та правової держави.

Соціальний захист – це система заходів, спрямованих на здійснення аналізу, контролю, нагляду за соціальним станом, умовами життєдіяльності, моральним, психічним, фізичним станом осіб, які потребують соціальної підтримки, забезпечення захисту їх прав, свобод та законних інтересів. Таким

чином реалізаються формальні і неформальні правила поведінки всередині соціальної спільноти, думки сторін, зацікавлених у вирішенні складних соціальних та життєвих проблем.

Основні завдання вивчення дисципліни «Організація і облік соціальних виплат»:

- розглянути теоретичні та методологічні засади соціального захисту;
- розглянути основні зарубіжні моделі та досвід систем соціального захисту;
- дослідити місце і значення соціального захисту в сучасному суспільстві, що трансформується;
- ознайомитись з теоретичними засадами організації і обліку соціальних виплат;
- формувати уявлення про механізм проведення соціального інспектування сімей із дітьми задля охоплення всіх складових щодо умов життя та забезпечення виплат згідно нормативно-правової бази;
- ознайомитись з особливостями взаємодії державних установ та недержавних організацій у сфері організації соціального захисту.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- економічні передумови та потреби у споживанні соціальних послуг конкретними учасниками ринку та можливості задоволення різними видами соціальних послуг;
- історичний досвід становлення соціальної роботи в Україні та зарубіжних країнах;
- взаємозв'язки суб'єктів у системі надання соціальних послуг та окремих спеціалізованих фінансових фондів;
- напрями державного регулювання в системі соціального страхування;

- порядок розрахунків соціальних виплат;
- основні закономірності, історичні та сучасні досягнення практичної соціальної роботи з дітьми та молоддю та іншими категоріями населення;
- порядок оформлення бухгалтерської та фінансової звітності.

Володіти:

- нормативно-правовою базою щодо організації і обліку соціальних виплат;
- методикою розрахунку сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги;
- знаннями щодо методології, організації документообігу при оформленні особових справ;
- алгоритмом дій при оформленні соціальної допомоги.

Міждисциплінарні зв'язки: дана дисципліна базується на знаннях економічної теорії, мікроекономіки, економіки підприємства.

Засоби контролю знань студентів з дисципліни:

- поточний контроль студентів проводиться з метою перевірки засвоєння ним основних положень лекційного матеріалу. Він здійснюється на практичних заняттях шляхом опитування (письмового та усного), тестування, прослуховуванням доповідей та рефератів студентів, оцінки якості відповідей на контрольні запитання та індивідуальні творчі завдання;
- підсумковий контроль - здійснюється за рахунок аналізу результатів кредитних контролів студентів за темами навчальної дисципліни. Підсумкова оцінка розраховується як сумарний бал успішності кожного студента під час проведення заліку за означеним у навчальній програмі переліком питань.

Самостійна робота студентів є основною формою оволодіння знаннями у вільний від аудиторних занять час.

До самостійної роботи належать такі види робіт, які студенти виконують під час підготовки до всіх аудиторних занять у процесі підготовки

індивідувальних завдань, навчально-пошукової або науково-дослідницької діяльності.

З дисципліни «Організація і облік соціальних виплат» рекомендуються такі види самостійної роботи:

- самостійне вивчення й поглиблене опрацювання певних розділів дисципліни та окремих питань;
- вивчення матеріалу лекцій за конспектами, підручниками і спеціальною літературою;
- підготовка до практичних занять за допомогою статей з наукових періодичних журналів та авторефератів;
- виконання індивідуальних завдань;
- підготовка до підсумкового тестування;
- написання рефератів;
- підготовка доповідей на студентські наукові конференції.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення навчальної дисципліни «Організація і облік соціальних виплат» впроваджено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста за напрямом підготовки 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота. Програма складається з чотирьох кредитів: 26 год. – лекції, 32 год. – практичні заняття, 20 год. - курсові роботи, 42 год. – самостійна робота.

Вид контролю: залік.

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація і облік соціальних виплат» є формування у студентів фундаментальних уявлень і базових знань щодо форм і змісту соціального захисту, ефективних методів соціального супроводу, як соціальних спільноті, так і окремих осіб, які потребують соціального захисту або забезпечення; їх функцій у сучасному суспільстві; принципи, види та сфери застосування; міжнародні стандарти соціального захисту та сучасні форми соціального забезпечення.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є комплекс методів та заходів у сфері соціального забезпечення, що забезпечують контроль за правильністю надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, державної допомоги сім'ям з дітьми, щомісячної грошової допомоги малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом I та II групи внаслідок психічного розладу, субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, інших соціальних та компенсаційних виплат.

Основне завдання:

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями:**

I. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

II. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 2. Здатність використовувати на практиці знання нормативно-правових актів соціальної роботи і соціального забезпечення.

СК 3. Здатність вести документацію під час виявлення потенційних отримувачів соціальних послуг.

СК 9. Здатність застосовувати сучасні технології та методи професійної діяльності.

СК 10. Здатність до соціальної взаємодії у професійній сфері.

СК 11. Здатність аналізувати та оцінювати результати професійної діяльності.

Очікувані результати навчання:

РН 3. Розв'язувати типові задачі в професійній діяльності.

РН 8. Вести документацію з організації соціального обслуговування та допомоги, обліку та звітності.

РН 14. Планувати, аналізувати, контролювати й оцінювати власну роботу і роботу інших осіб у спеціалізованому контексті.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1 Організація надання соціальних виплат в системі державного соціального забезпечення.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення нарахування державних соціальних виплат.

Тема 3. Документальне забезпечення нарахування державних соціальних виплат.

Тема 4. Порядок призначення та нарахування державних соціальних виплат.

Тема 5. Порядок призначення та виплати субсидій.

Тема 6. Звітність з надання державних соціальних виплат.

**ПРОГРАМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З КУРСУ
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Тематичний план

Найменування тем	Розподіл навчального часу		
	лекц.	практ	сам.
Розділ 1. Організаційне забезпечення надання державних соціальних виплат	12	8	20
Тема 1. Організація надання соціальних виплат в системі державного соціального забезпечення	6	4	8
1.1. <i>Сутність та форми соціального страхування. Необхідність та економічний зміст соціального страхування. Фінансовий механізм регулювання соціального страхування.</i>	4		
1.2 <i>Історія становлення і розвитку системи соціального страхування. Модель Бісмарка і план Беверіджа. Типологія зарубіжних систем соціального страхування.</i>		2	4
1.3 <i>Моделі соціальної політики в різних економічних системах. Соціальна політика у ринковій системі. Характеристика моделей соціальної політики в країнах з розвинутою ринковою економікою</i>			
1.4 <i>Види державних соціальних виплат. Перелік державних соціальних виплат та їх коротка характеристика.</i>			
1.5 <i>Поняття про соціальні стандарти. Прожитковий мінімум: поняття та розміри за соціально-демографічними групами населення. Поняття про мінімальну заробітну плату. Споживчий кошик та його вплив на визначення прожиткового мінімуму та рівня соціальних виплат.</i>	2	2	4
Тема 2. Нормативно-правове забезпечення нарахування державних соціальних виплат	2	2	6
2.1. <i>Поняття про соціальне законодавство. Концептуальні засади реформування системи надання державних соціальних виплат.</i>			
2.2. <i>Нормативно-правова база з питань нарахування державних соціальних допомог та субсидій. Перелік та коротка характеристика нормативних та законодавчих актів з питань надання соціальних виплат та субсидій.</i>			
2.3 <i>Нормативно-правова база для обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги. Порядок обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги та практика його застосування.</i>	2	2	6

Тема 3. Документальне забезпечення нарахування державних соціальних виплат	4	6	6
<i>3.1 Організація прийому та підготовки документів для призначення усіх видів соціальної допомоги. Порядок прийому та реєстрації заяви і документів для призначення усіх видів соціальної допомоги. Підготовка документів та прийняття рішення про призначення соціальної допомоги. Інструкція щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги</i>	2	2	4
<i>3.2 Документальне оформлення особової справи отримувача державної соціальної допомоги. Структура особової справи отримувача державної соціальної допомоги. Порядок формування особових справ отримувачів соціальних допомог та субсидій.</i>			
<i>3.3 Документальне забезпечення припинення, поновлення, перерахунку соціальної допомоги. Перелік та порядок оформлення документів для припинення, поновлення, перерахунку соціальної допомоги.</i>	2	4	2
<i>3.4. Порядок зберігання особових справ та документів. Зберігання особових справ в паперовій формі. Порядок обміну та зберігання інформації на електронних носіях.</i>			
Розділ 2. Методичне забезпечення нарахування державних соціальних виплат	14	16	30
Тема 4. Порядок призначення та нарахування державних соціальних виплат	10	14	12
<i>4.1. Державні виплати сім'ям з дітьми. Розміри, отримувачі, порядок призначення та виплати: допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами; допомоги при народженні дитини; допомоги при усиновленні дитини; допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування; допомоги на дітей одиницями матерям; допомоги особі, яка доглядає за хворою дитиною.</i>		4	2
<i>4.2. Державна допомога малозабезпеченим сім'ям. База для нарахування, розміри, отримувачі, порядок призначення та виплати.</i>		2	4
<i>4.3. Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю. Розміри, отримувачі, порядок призначення та виплати: допомоги особам з інвалідністю з дитинства I, II та III груп; допомога на дітей з інвалідністю віком до 18 років; надбавки на догляд за особою з інвалідністю з дитинства підгрупи А I та Б I груп; надбавки одиницями особам з інвалідністю з дитинства II і III груп, які за висновком ЛКК закладу охорони здоров'я потребують постійного стороннього догляду; надбавки на догляд за дитиною з інвалідністю віком до 6 років; надбавки на догляд за дитиною з інвалідністю віком від 6 до 18</i>			

<p>років 4.3. <i>Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.</i> Розміри, отримувачі, порядок призначення та виплати: допомоги особам з інвалідністю з дитинства I, II та III груп; допомога на дітей з інвалідністю віком до 18 років; надбавки на догляд за особою з інвалідністю з дитинства підгрупи А I та Б I груп; надбавки самотнім особам з інвалідністю з дитинства II і III груп, які за висновком ЛКК закладу охорони здоров'я потребують постійного стороннього догляду; надбавки на догляд за дитиною з інвалідністю віком до 6 років; надбавки на догляд за дитиною з інвалідністю віком від 6 до 18 років</p>	6	2	2
<p>4.4. <i>Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю. Допомога особам з інвалідністю I групи.</i> Розміри, отримувачі, порядок призначення та виплати: допомоги жінкам, яким присвоєно звання України «Мати-героїня»; допомоги особам з інвалідністю II, III груп; допомоги священнослужителям, церковно-служителям; допомоги особам, які досягли віку, що дає право на призначення допомоги; допомоги дитині померлого годувальника; допомоги на догляд самотнім малозабезпеченим особам, які за висновком ЛКК закладу охорони здоров'я потребують постійного стороннього догляду (крім осіб з інвалідністю I групи); допомоги на догляд малозабезпеченим особам з інвалідністю підгрупи А I та Б I груп.</p>	4	2	2
<p>4.5 <i>Пенсійне забезпечення в системі загальнообов'язкового пенсійного страхування</i> Поняття і принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Суб'єкти системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Персоніфікований облік у системі загально- обов'язкового державного пенсійного страхування. Пенсії за віком у солідарній системі. Порядок обчислення пенсії. Особливості призначення пенсії по інвалідності в солідарній системі. Умови призначення та розміри пенсії у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі. Призначення, перерахунок і виплата пенсій у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Управління солідарною системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Запровадження Накопичувального фонду. Пенсійні виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду.</p>		4	2
<p>Тема 5. Порядок призначення та виплати субсидій</p>	2	4	12
<p>5.1. <i>Умови отримання субсидії.</i> Право на призначення субсидії. Випадки, у яких субсидія не призначається. Документи, які надаються отримувачем субсидії</p>		2	4

5.2. <i>Порядок призначення та обчислення житлової субсидії.</i> Органи, що призначають субсидію. Період, на який призначається субсидія. Визначення відсотка вартості житлово-комунальних платежів, який підлягає обов'язковій сплаті отримувачем субсидії. Порядок обчислення суми житлової субсидії.			4
5.3. <i>Порядок перерахування житлової субсидії.</i> Підстави для перерахування житлової субсидії. Процедура перерахування житлової субсидії. Періодичність перерахування житлової субсидії.	2	2	4
Тема 6. Звітність з надання державних соціальних виплат	2	2	6
6.1. <i>Склад звітності про надання державних соціальних виплат.</i> Призначення форм статистичної звітності про надання державних соціальних виплат. Перелік та коротка характеристика форм статистичної звітності, затверджених Міністерством соціальної політики України.			
6.2. <i>Порядок надання звітності з нарахування соціальних виплат.</i> Надавачі, отримувачі звітності, періодичність складання звітності. Терміни надання звітності про надання соціальних виплат.	2	2	6
6.3. <i>Інструкції щодо заповнення форм звітності про надання державних соціальних виплат.</i> Процедура заповнення форм звітності. Таблиці співставності показників у формах звітності.			
ВСЬОГО :	26	32	42

Короткий зміст лекцій

Розділ 1. Організаційне забезпечення надання державних соціальних виплат

Тема 1. Організація надання соціальних виплат в системі державного соціального забезпечення

1.1. Сутність та форми соціального страхування. Необхідність та економічний зміст соціального страхування. Фінансовий механізм регулювання соціального страхування.

1.2. Історія становлення і розвитку системи соціального страхування. Модель Бісмарка і план Беверіджа. Типологія зарубіжних систем соціального страхування.

1.3 Моделі соціальної політики в різних економічних системах. Соціальна політика у ринковій системі. Характеристика моделей соціальної політики в країнах з розвинутою ринковою економікою

1.4. Види державних соціальних виплат. Перелік державних соціальних виплат та їх коротка характеристика.

1.5. Поняття про соціальні стандарти. Прожитковий мінімум: поняття та розміри за соціально-демографічними групами населення. Поняття про мінімальну заробітну плату. Споживчий кошик та його вплив на визначення прожиткового мінімуму та рівня соціальних виплат.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення нарахування державних соціальних виплат

2.1. Поняття про соціальне законодавство. Постанова КМУ № 632 від 22.07.2020 "Про деякі питання виплати державної соціальної допомоги". Концептуальні засади реформування системи надання державних соціальних виплат.

2.2. Нормативно-правова база з питань нарахування державних соціальних допомог та субсидій. Перелік та коротка характеристика нормативних та законодавчих актів з питань надання соціальних виплат та субсидій.

2.3. Нормативно-правова база для обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги. Порядок обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги та практика його застосування.

Тема 3. Документальне забезпечення нарахування державних соціальних виплат

3.1. Організація прийому та підготовки документів для призначення усіх видів соціальної допомоги. Порядок прийому та реєстрації заяви і документів

для призначення усіх видів соціальної допомоги. Підготовка документів та прийняття рішення про призначення соціальної допомоги. Інструкція щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги

3.2. Документальне оформлення особової справи отримувача державної соціальної допомоги. Структура особової справи отримувача державної соціальної допомоги. Порядок формування особових справ отримувачів соціальних допомог та субсидій.

3.3. Документальне забезпечення припинення, поновлення, перерахунку соціальної допомоги. Перелік та порядок оформлення документів для припинення, поновлення, перерахунку соціальної допомоги.

3.4. Порядок зберігання особових справ та документів. Зберігання особових справ в паперовій формі. Порядок обміну та зберігання інформації на електронних носіях.

Розділ 2.

Методичне забезпечення нарахування державних соціальних виплат

Тема 4. Порядок призначення та нарахування державних соціальних виплат

4.1. Державні виплати сім'ям з дітьми. Розміри, отримувачі, порядок призначення та виплати: допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами; допомоги при народженні дитини; допомоги при усиновленні дитини; допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування; допомоги на дітей одиноким матерям; допомоги особі, яка доглядає за хворою дитиною.

4.2. Державна допомога малозабезпеченим сім'ям. База для нарахування, розміри, отримувачі, порядок призначення та виплати.

4.3. Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю. Розміри, отримувачі, порядок призначення та виплати: допомоги особам з інвалідністю з дитинства I, II та III груп;

допомога на дітей з інвалідністю віком до 18 років; надбавки на догляд за особою з інвалідністю з дитинства підгрупи А І та Б І груп; надбавки одиноким особам з інвалідністю з дитинства II і III груп, які за висновком ЛКК закладу охорони здоров'я потребують постійного стороннього догляду; надбавки на догляд за дитиною з інвалідністю віком до 6 років; надбавки на догляд за дитиною з інвалідністю віком від 6 до 18 років.

4.4. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю. допомогу особам з інвалідністю I групи. Розміри, отримувачі, порядок призначення та виплати:допомоги жінкам, яким присвоєно звання України «Мати-героїня»; допомоги особам з інвалідністю II, III груп; допомоги священнослужителям, церковно-служителям; допомоги особам, які досягли віку, що дає право на призначення допомоги; допомоги дитині померлого годувальника; допомоги на догляд одиноким малозабезпеченим особам, які за висновком ЛКК закладу охорони здоров'я потребують постійного стороннього догляду (крім осіб з інвалідністю I групи); допомоги на догляд малозабезпеченим особам з інвалідністю підгрупи А І та Б І груп.

4.5 Пенсійне забезпечення в системі загальнообов'язкового пенсійного страхування

Поняття і принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Суб'єкти системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Пенсії за віком у солідарній системі. Порядок обчислення пенсії. Особливості призначення пенсії по інвалідності в солідарній системі. Умови призначення та розміри пенсії у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі. Призначення, перерахунок і виплата пенсій у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Управління солідарною системою загальнообов'язкового державного

пенсійного страхування. Запровадження Накопичувального фонду. Пенсійні виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду.

Тема 5. Порядок призначення та виплати субсидій

5.1. Умови отримання субсидії. Право на призначення субсидії. Випадки, у яких субсидія не призначається. Документи, які надаються отримувачем субсидії.

5.2. Порядок призначення та обчислення житлової субсидії. Органи, що призначають субсидію. Період, на який призначається субсидія. Визначення відсотка вартості житлово-комунальних платежів, який підлягає обов'язковій сплаті отримувачем субсидії. Порядок обчислення суми житлової субсидії.

5.3. Порядок перерахування житлової субсидії. Підстави для перерахування житлової субсидії. Процедура перерахування житлової субсидії. Періодичність перерахування житлової субсидії.

Тема 6. Звітність з надання державних соціальних виплат

6.1. Склад звітності про надання державних соціальних виплат. Призначення форм статистичної звітності про надання державних соціальних виплат. Перелік та коротка характеристика форм статистичної звітності, затверджених Міністерством соціальної політики України.

6.2. Порядок надання звітності з нарахування соціальних виплат. Надавачі, отримувачі звітності, періодичність складання звітності. Терміни надання звітності про надання соціальних виплат.

6.3. Інструкції щодо заповнення форм звітності про надання державних соціальних виплат. Процедура заповнення форм звітності. Таблиці співставності показників у формах звітності.

Тема 1. Організація надання соціальних виплат в системі державного соціального забезпечення

Зміст теми

- 1.1 Сутність та форми соціального страхування.
- 1.2 Історія становлення і розвитку системи соціального страхування
- 1.3 Моделі соціальної політики в різних економічних системах
- 1.4 Види державних соціальних виплат
- 1.5 Поняття про соціальні стандарти

Основні терміни і поняття: соціальна допомога, соціальне забезпечення, прожитковий мінімум, споживчий кошик, соціальні гарантії, соціальні стандарти.

Питання для самостійного опрацювання

Вивчення лекційного матеріалу

1. Відображення соціальних стандартів у законодавчих актах.
2. Зв'язок соціальних стандартів з рівнем соціальних виплат.
3. Вивчення досвіду соціального захисту в різних країнах.

Порівняльний аналіз.

Підготовка до семінарського заняття

4. Динаміка основних економічних показників: мінімальна заробітна плата, прожитковий мінімум для різних соціально-демографічних груп населення.

5. Види споживчих бюджетів.

Тематика доповідей

1. Соціальні стандарти в Україні і за кордоном.
2. Соціальні гарантії в Україні та Європі.
3. Досвід соціального забезпечення різних країн.
4. Напрямки розвитку системи соціального захисту в Україні.

Практичні завдання для самостійного виконання

Завдання 1.1 Дослідити статистику питання щодо аналізу надання соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям за останні п'ять років: питому вагу сімей, які звернулися і які отримали державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям та структуру виплат допомоги за регіональною ознакою. Вихідні дані наведені у табл. 1.1. За результатами аналізу зробити висновки.

Таблиця 1.1

**Надання державної соціальної допомоги
малозабезпеченим сім'ям**

Області	Сім'ї, які звернулися за допомогою		Сім'ї, яким призначено допомогу		Виплочена допомога	
	Кількість	Питома вага, %	Кількість	Питома вага, %	Кількість	Питома вага, %
Україна	724 165	?	663 456	?	2 055,7	?
Вінницька	30 507	?	27 605	?	106,5	?
Волинська	29 807	?	25 814	?	97,9	?
Дніпропетровська	42 865	?	39 942	?	93,4	?
Донецька	33 603	?	28 783	?	75,1	?
Житомирська	26 618	?	24 155	?	71,5	?
Закарпатська	22 574	?	20 039	?	93,3	?
Запорізька	27 592	?	24 474	?	74,9	?
Івано-Франківська	76 662	?	72 999	?	186,9	?
Київська	12 747	?	11 201	?	30,6	?
Кіровоградська	23 560	?	19 663	?	55,2	?
Луганська	12 454	?	12 308	?	30,8	?
Львівська	50 155	?	49 869	?	161,1	?
Миколаївська	28 133	?	25 514	?	86,5	?
Одеська	35 865	?	30 840	?	129,4	?
Полтавська	20 064	?	17 076	?	41,2	?
Рівненська	46 272	?	45 364	?	175,7	?
Сумська	25 670	?	22 788	?	52,6	?
Тернопільська	23 707	?	22 287	?	74,8	?
Харківська	34 456	?	30 563	?	80,3	?
Херсонська	20 935	?	19 322	?	54,0	?
Хмельницька	23 999	?	20 713	?	57,4	?
Черкаська	24 941	?	24 775	?	65,1	?
Чернівецька	26 754	?	24 804	?	105,8	?
Чернігівська	15 535	?	13 868	?	37,5	?
М.Київ	8 690	?	8 690	?	18,1	?

Запитання для самодіагностики

1. Назвіть форми державного соціального забезпечення.
2. Охарактеризуйте систему загальнообов'язкового державного соціального страхування.
3. Принципи побудови системи соціального страхування.
4. Перерахуйте види державних соціальних виплат.
5. Надайте тлумачення поняття «державна соціальна допомога».
6. Назвіть соціальні гарантії, визначені законодавством України.
7. Вкажіть показники соціальних гарантій для розрахунку середньомісячного сукупного доходу домогосподарства.
8. Розкрийте сутність поняття «соціальне забезпечення».
9. Дайте визначення для поняття «споживчий кошик».
10. Розкрийте сутність поняття «соціальний захист».
11. Назвіть спільні і відмінні риси соціального забезпечення та соціального захисту.
12. Надайте перелік соціальних стандартів, встановлених в українському законодавстві.
13. Опишіть порядок призначення державних соціальних виплат в Україні.
14. Визначте соціально вразливі верстви населення, які можуть потребувати соціальної допомоги.
15. Назвіть види соціального захисту.
16. Перерахуйте та охарактеризуйте існуючі види соціальної підтримки.

Тестові завдання

1. Соціальне забезпечення – це:

- а) система прав, обов'язків і гарантій, що передбачає надання громадянам соціального захисту за рахунок грошових фондів, які формуються шляхом сплати страхових зборів громадян і підприємств, установ і організацій, що використовують найману працю, а також за рахунок бюджетних та інших джерел, передбачених законом;
- б) установлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законодавчо, що забезпечують рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму;
- в) система суспільно-економічних заходів, спрямованих на матеріальне забезпечення населення від соціальних ризиків (хвороба, інвалідність,

старість, втрата годувальника, безробіття, нещасний випадок на виробництві);

г) система управління соціальними ризиками з метою компенсації шкоди, зниження або запобігання їх дії на процес розширеного відтворення населення.

2. Державні соціальні гарантії – це:

а) система прав, обов'язків і гарантій, що передбачає надання громадянам соціального захисту за рахунок грошових фондів, які формуються шляхом сплати страхових зборів громадян і підприємств, установ і організацій, що використовують найману працю, а також за рахунок бюджетних та інших джерел, передбачених законом;

б) система управління соціальними ризиками з метою компенсації шкоди, зниження або запобігання їх дії на процес розширеного відтворення населення;

в) система суспільно-економічних заходів, спрямованих на матеріальне забезпечення населення від соціальних ризиків (хвороба, інвалідність, старість, втрата годувальника, безробіття, нещасний випадок на виробництві);

г) установлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законодавчо, що забезпечують рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму.

3. Соціальний захист – це:

а) система прав, обов'язків і гарантій, що передбачає надання громадянам соціального захисту за рахунок грошових фондів, які формуються шляхом сплати страхових зборів громадян і підприємств, установ і організацій, що використовують найману працю, а також за рахунок бюджетних та інших джерел, передбачених законом;

б) установлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законодавчо, що забезпечують рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму;

в) система управління соціальними ризиками з метою компенсації шкоди, зниження або запобігання їх дії на процес розширеного відтворення населення;

г) система суспільно-економічних заходів, спрямованих на матеріальне забезпечення населення від соціальних ризиків (хвороба,

інвалідність, старість, втрата годувальника, безробіття, нещасний випадок на виробництві).

4. Система державного соціального страхування – це:

а) система суспільно-економічних заходів, спрямованих на матеріальне забезпечення населення від соціальних ризиків (хвороба, інвалідність, старість, втрата годувальника, безробіття, нещасний випадок на виробництві);

б) установлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законодавчо, що забезпечують рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму;

в) система управління соціальними ризиками з метою компенсації шкоди, зниження або запобігання їх дії на процес розширеного відтворення населення;

г) система прав, обов'язків і гарантій, що передбачає надання громадянам соціального захисту за рахунок грошових фондів, які формуються шляхом сплати страхових зборів громадян і підприємств, установ і організацій, що використовують найману працю, а також за рахунок бюджетних та інших джерел, передбачених законом.

5. Соціальна підтримка – це:

а) система суспільно-економічних заходів, спрямованих на матеріальне забезпечення населення від соціальних ризиків (хвороба, інвалідність, старість, втрата годувальника, безробіття, нещасний випадок на виробництві);

б) установлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законодавчо, що забезпечують рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму;

в) система управління соціальними ризиками з метою компенсації шкоди, зниження або запобігання їх дії на процес розширеного відтворення населення;

г) система заходів з матеріального забезпечення за рахунок державного та місцевого бюджетів та інших джерел фінансування громадян, які не набули з різних причин юридичного права на пенсії та інші види допомог, але потребують соціальної допомоги і не можуть самостійно вийти зі скрутного становища.

6. До видів загальнообов'язкового державного соціального страхування не належить:

а) загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття;

б) загальнообов'язкове державне соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності;

в) пенсійне страхування;

г) загальнообов'язкове державне соціальне військове страхування.

7. До основних соціальних гарантій не належать:

а) мінімальний розмір заробітної плати;

б) мінімальний розмір пенсій за віком;

в) мінімальний розмір стипендії учням професійно-технічних училищ та закладів вищої освіти;

г) середня заробітна плата.

8. Щомісячна адресна безготівкова допомога для відшкодування витрат на оплату житла та комунальних послуг (водо-, тепло-, газопостачання, водовідведення, електроенергію, вивезення побутового сміття та рідких нечистот), а також один раз на рік субсидії готівкою на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива – це:

а) соціальна підтримка;

б) соціальне піклування;

в) соціальний захист;

г) субсидія.

9. Порядок призначення і виплати соціальної допомоги та перелік документів, необхідних для призначення допомоги, встановлюється для кожного виду допомоги:

а) Міністерством фінансів України;

б) Департаментом освіти;

в) Міністерством соціальної політики;

г) Кабінетом Міністрів України.

10. Соціальні виплати не можуть бути призначені і виплачені:

а) за місцем тимчасового перебування отримувача соціальної допомоги;

б) за місцем фактичного проживання отримувача соціальної допомоги;

в) за місцем реєстрації отримувача допомоги.

11. Державні соціальні стандарти – це:

а) установлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших

видів соціальних виплат, встановлені законодавчо, що забезпечують рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму;

б) вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості;

в) це законодавчо встановлений розмір заробітної плати за просту некваліфіковану працю, нижче якого не може здійснюватися оплата за виконану працівником місячну, погодинну норму праці (обсяг роботи);

г) установлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій.

12. Прожитковий мінімум – це:

а) законодавчо встановлений розмір заробітної плати за просту некваліфіковану працю, нижче якого не може здійснюватися оплата за виконану працівником місячну, погодинну норму праці (обсяг роботи);

б) установлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій;

в) установлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законодавчо, що забезпечують рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму;

г) вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості.

13. Мінімальна заробітна плата – це:

а) установлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій;

б) установлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законодавчо, що забезпечують рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму;

в) вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості;

г) це законодавчо встановлений розмір заробітної плати за просту некваліфіковану працю, нижче якого не може здійснюватися оплата за виконану працівником місячну, погодинну норму праці (обсяг роботи).

14. Система державного соціального страхування – це система прав, обов'язків і гарантій, що передбачає надання громадянам соціального захисту за рахунок грошових фондів, які формуються шляхом сплати страхових зборів громадян і підприємств, установ і організацій, що використовують найману працю, а також за рахунок бюджетних та інших джерел, передбачених законом:

а) ні;

б) так.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацювати на основі літературних джерел [1-3; 6-14; 17; 20].

Практичне завдання для самостійного виконання

Завдання 1.1 Питома вага кількості сімей, які отримують допомогу, за регіональною ознакою визначається як відношення даного показника за кожною окремою областю до його значення по Україні. Виконання завдання бажано здійснювати із застосуванням MS Excel. Результат слід подати у вигляді розрахункової таблиці, таблиці у формалізованому вигляді та діаграми із зображенням розрахункових показників по Україні та по трьох областях, обраних за вибором здобувача передвищої фахової освіти.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення нарахування державних соціальних виплат

Зміст теми

2.1. Поняття про соціальне законодавство

2.2. Нормативно-правова база для обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної до-помоги

2.3. Нормативно-правова база з питань нарахування державних соціальних допомог та субсидій.

Основні терміни і поняття: державна соціальна допомога, державні соціальні виплати, середньомісячний сукупний дохід домогосподарства,

соціальне законодавство, суб'єкти системи соціального страхування, солідарна система державного страхування.

Питання для самостійного опрацювання

Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття за питаннями

1. Термінологічний апарат соціального законодавства.

Підготовка до практичного заняття

2. Вивчення Наказу № 150 від 17.05.2022р. Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Методики обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї для надання соціальних послуг».

3. Зміна нормативної бази щодо порядку нарахування середньомісячного сукупного доходу домогосподарства. Порівняння з Постановою КМУ № 632 від 22.07.2020р. «Про деякі питання виплати державної соціальної допомоги».

Тематика доповідей

1. Соціальне законодавство України.
2. Соціальне законодавство країн Європи.
3. Порівняльний аналіз законодавчої бази соціального захисту різних країн.
4. Зміни і доповнення українського соціального законодавства.
5. Порядок визначення середньомісячного сукупного доходу домогосподарств

Практичні завдання для самостійного виконання

Завдання 2.1. Визначити розмір допомоги для малозабезпечених сімей. Як складова розрахунку - середньомісячний сукупний дохід сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги.

Соціальні стандарти слід застосовувати на рівні, діючому на дату виконання завдання. Розрахунки слід обґрунтувати та послідовно викласти порядок їх здійснення.

Дані для розрахунків наведені в табл. 2.1

Таблиця 2.1

Дані для розрахунків, грн.

Члени сім'ї	Вид доходу	Сума місячного доходу члена сім'ї			
		січень	лютий	березень	Усього
Батько: Сидорчук О.С.	ФОП третьої групи з щомісячним доходом	25000	27000	21000	?

Мати: Сидорчук С.В.	Безробітна Доходи відсутні, не зареєстрована у службі зайнятості	?	?	?	?
Син: Петренко М.М., студент ЗВО очної форми навчання	Стипендія	1300	1300	1300	?
Донька (12 років) Петренко Н.М.	Отримані аліменти	3500	3500	3500	?
Донька (5 років): Сидорчук П.О.	Відсутній дохід	?	?	?	?
Бабуся: Сидорчук М.І.	Пенсія за віком	4200	4200	4200	?
Усього:		?	?	?	?

Завдання 2.2. Визначити середньомісячний сукупний дохід сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги та середньомісячний дохід на одного члена домогосподарства.

Соціальні стандарти слід застосовувати на рівні, діючому на дату виконання завдання.

Розрахунки слід обґрунтувати та застосувати алгоритм розрахунку згідно з законодавчою базою.

Дані для розрахунків наведені у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Дані для розрахунків, грн.

Члени сім'ї	Вид доходу	Сума місячного доходу члена сім'ї			
		січень	лютий	березень	Усього
Батько: Прозапас М.Ю.	Щомісячна грошові перекази із-за кордону в сумі 200 дол. США	?	?	?	?
Мати: Прозапас С.В.	Щомісячні доходи від реалізації молока в сумі 4000 грн.	?	?	?	?
Син: Прозапас К.М., студент ЗВО ВСП	Стипендія	1300	1300	1300	?

«Фаховий коледж МНУ імені В.О.Сухомлинського»					
Донька (3 роки) Прозапас Н.М.	Відсутній дохід	?	?	?	?
Син: Прозапас М.М., студент ЗВО	Стипендія	1992	1992	1992	?
Донька (5 років): Прозапас П.М.	Відсутній дохід	?	?	?	?
Бабуся: Прозапас М.І.	Пенсія за віком	4550	4550	4550	?
	Усього:	?	?	?	?

Завдання 2.3. Визначити середньомісячний сукупний дохід сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги та середньомісячний дохід на одного члена домогосподарства.

Соціальні стандарти слід застосовувати на рівні, діючому на дату виконання завдання.

Розрахунки слід обґрунтувати та застосувати алгоритм розрахунку згідно з законодавчою базою.

Дані для розрахунків наведені у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Члени сім'ї	Вид доходу	Сума місячного доходу члена сім'ї			
		січень	лютий	березень	Усього
Батько: Бреславич М.Ю.	ФОП другої групи з щомісячним доходом	15000	17000	12000	?
Мати: Бреславич С.В.	Бухгалтер ТОВ «Зоря»	8000	9000	9000	?
Син: Бреславич Д.М., студент ЗВО ВСП «Фаховий коледж МНУ імені В.О.Сухомлинського»	Стипендія	1300	1300	1300	?
Донька (3 роки) Бреславич Н.М.	Відсутній дохід	?	?	?	?
Син: Бреславич М.М.,	Відсутній дохід	?	?	?	?

студент ЗВО, заочна форма навчання					
Донька (5 років): Прозапас П.М.	Відсутній дохід	?	?	?	?
Бабуся: Прозапас М.І.	Пенсія за віком	2093	2093	2093	?
Усього:		?	?	?	?

Запитання для самодіагностики

1. Надайте загальну характеристику соціального законодавства, діючого в Україні.
2. Прокоментуйте нормативний документ, який містить алгоритм розрахунку середньомісячного сукупного доходу домогосподарства.
3. Які конвенції та рекомендації Міжнародної Організації Праці у сфері соціального забезпечення ратифіковано в Україні.
4. Чим відрізняються конвенції від рекомендацій Міжнародної Організації Праці.
5. Назвіть основоположні законодавчі акти, що визначають право на отримання соціальних виплат в Україні.
6. Охарактеризуйте нормативно-правове забезпечення змін та реформ соціальних виплат в Україні.
7. Надайте характеристику нормативно-правової бази для обчислення середньомісячного сукупного доходу сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги.
8. Опишіть методику розрахунку середньомісячного сукупного доходу сім'ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги.
9. Дайте перелік усіх видів доходів, які формують середньомісячний сукупний дохід домогосподарства.
10. Назвіть доходи, які не входять до складу середньомісячного сукупного доходу домогосподарства.
11. Охарактеризуйте особливості врахування доходів фізичних осіб – підприємців, безробітних осіб та доходів в іноземній валюті під час розрахунку середньомісячного сукупного доходу для отримання соціальних виплат.
12. Особливості розрахунку середньомісячного сукупного доходу за кожний місяць, в якому відсутні доходи у отримувача соціальних виплат.

Тестові завдання

1. Конвенція Міжнародної організації праці – це:

- а) конституція країн;
- б) орієнтир під час вироблення соціальної політики, розроблення національного законодавства та практичних заходів у соціально-трудої сфері у рамках реалізації конвенції Міжнародної організації праці;
- в) міжнародний законодавчий акт;
- г) міжнародний акт, який після його ратифікації державою-членом Міжнародної організації праці є обов'язковим для виконання.

2. Рекомендації Міжнародної організації праці – це:

- а) конституція країн;
- б) міжнародний акт, який після його ратифікації державою-членом Міжнародної організації праці є обов'язковим для виконання;
- в) міжнародний законодавчий акт;
- г) орієнтир під час вироблення соціальної політики, розроблення національного законодавства та практичних заходів у соціально-трудої сфері у рамках реалізації конвенції Міжнародної організації праці.

3. Середньомісячний сукупний дохід сім'ї розраховується:

- а) шляхом ділення загальної суми сукупного доходу осіб за визначений законодавством період на 12, якщо інше не передбачено законодавством;
- б) шляхом ділення загальної суми сукупного доходу осіб за визначений законодавством період на 6, якщо інше не передбачено законодавством
- в) шляхом ділення загальної суми сукупного доходу осіб за визначений законодавством період на кількість календарних днів в цьому періоді, якщо інше не передбачено законодавством
- г) шляхом ділення загальної суми сукупного доходу осіб за визначений законодавством період на 3, якщо інше не передбачено законодавством

4. До середньомісячного сукупного доходу не включається соціальна виплата:

- а) грошове забезпечення військовослужбовців;
- б) пенсія, щомісячне довічне грошове утримання суддів у відставці;
- в) стипендія, у тому числі із сумою її індексації, нарахованої відповідно до закону, окрім соціальної стипендії, яка надається дітям-сиротам, дітям позбавленим батьківського піклування, та осіб з їх числа;
- г) частина допомоги у разі народження дитини, виплата якої проводиться одноразово.

5. До середньомісячного сукупного доходу не включається соціальна виплата:

- а) грошове забезпечення військовослужбовців;

- б) пенсія, щомісячне довічне грошове утримання суддів у відставці;
- в) допомога з безробіття, інші страхові виплати, які призначаються фондами соціального страхування;
- г) одноразова винагорода жінкам, яким присвоєно почесне звання України «Мати-героїня».

6. До середньомісячного сукупного доходу не включається соціальна виплата:

- а) грошове забезпечення військовослужбовців;
- б) пенсія, щомісячне довічне грошове утримання суддів у відставці;
- в) допомога з безробіття, інші страхові виплати, які призначаються фондами соціального страхування;
- г) частина допомоги під час усиновлення дитини, виплата якої проводиться одноразово.

7. Для осіб, які навчалися за денною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти та протягом періоду, за який враховуються доходи, не отримували стипендії до сукупного доходу домогосподарств включається:

- а) 0,5 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи;
- б) 0,75 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи;
- в) одна мінімальна заробітна плата станом на кінець періоду, за який враховуються доходи;
- г) 0,25 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи.

8. Для непрацюючих працевдатних осіб, які не мали доходів протягом періоду, за який враховуються доходи, та/або якими чи за яких не сплачено єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в розмірі, не меншому від мінімального, сумарно протягом трьох місяців періоду, за який враховуються доходи (крім військовослужбовців, а також осіб, щодо яких наявна заборгованість роботодавця із сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, або осіб, які відповідно до законодавства звільнені від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування); осіб, які зареєстровані в центрі зайнятості та не отримували допомогу по безробіттю; осіб, які доглядали за дітьми, які потребують догляду протягом часу, визначеного у медичному висновку

лікарсько-консультативної комісії, але не більше ніж до досягнення ними шестирічного віку, до сукупного доходу домогосподарства включається:

а) 0,25 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи;

б) 0,75 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи;

в) одна мінімальна заробітна плата станом на кінець періоду, за який враховуються доходи;

г) 0,5 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи.

9. Для фізичних осіб — підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування, платників єдиного податку другої групи, незалежно від отриманих (неотриманих) доходів до сукупного доходу за кожний місяць враховується дохід, обчислений у таких розмірах мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи:

а) одного розміру мінімальної заробітної плати;

б) трьох розмірів мінімальної заробітної плати;

в) чотирьох розмірів мінімальної заробітної плати

г) двох розмірів мінімальної заробітної плати.

10. Для фізичних осіб — підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування, платників єдиного податку першої групи, незалежно від отриманих (неотриманих) доходів до сукупного доходу за кожний місяць враховується дохід, обчислений у таких розмірах мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи:

а) двох розмірів мінімальної заробітної плати;

б) трьох розмірів мінімальної заробітної плати;

в) чотирьох розмірів мінімальної заробітної плати

г) одного розміру мінімальної заробітної плати.

11. Для фізичних осіб — підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування, платників єдиного податку третьої групи, незалежно від отриманих (неотриманих) доходів до сукупного доходу за кожний місяць враховується дохід, обчислений у таких розмірах мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи:

а) двох розмірів мінімальної заробітної плати;

б) одного розміру мінімальної заробітної плати;

в) чотирьох розмірів мінімальної заробітної плати

г) трьох розмірів мінімальної заробітної плати.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацювати на основі літературних джерел [1-3; 7-11; 13; 16; 18 - 20].

Практичні завдання

Завдання 2.1, 2.2, 2.3

Середньомісячний сукупний дохід на одного члена сім'ї (домогосподарства) обчислюється шляхом ділення середньомісячного сукупного доходу сім'ї (домогосподарства) на кількість членів сім'ї (домогосподарства).

Середньомісячний сукупний дохід сім'ї розраховується шляхом ділення загальної суми сукупного доходу осіб за визначений законодавством період на три, якщо інше не передбачено законодавством.

Особливості врахування доходів деяких отримувачів соціальних виплат наведені у табл. 2.4

Таблиця 2.4

Особливості врахування доходів фізичних осіб-підприємців, безробітних осіб та доходів в іноземній валюті, під час розрахунку середньомісячного сукупного доходу домогосподарства для отримання усіх видів соціальних виплат

Види доходу	Особливості врахування доходу
1	2
Для фізичних осіб-підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування	Незалежно від отриманих (неотриманих) доходів до сукупного доходу за кожний місяць враховується дохід, обчислений у таких розмірах мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи: одного розміру мінімальної заробітної плати – для платників єдиного податку першої групи; двох розмірів мінімальної заробітної плати – для платника єдиного податку другої групи; трьох розмірів мінімальної заробітної плати – для платника єдиного податку третьої групи
Доходи, отримані в іноземній валюті	Перераховуються в національну валюту за офіційним курсом, встановленим Національним банком України на останній день періоду, за який враховуються доходи
Доходи від реалізації молока та молочної сировини, а також продукції тваринництва	Враховуються в розмірі 30 відсотків нарахованих сум

Доходи безробітних осіб	Для осіб, які отримували допомогу з безробіття: Дохід у розмірі призначеної допомоги з безробіття без урахування сум заробітної плати, отриманої в попередні місяці; Дохід у розмірі призначеної допомоги з безробіття, а за місяці, в яких відсутні доходи – 0,5 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи
----------------------------	--

Під час виконання практичних завдань 2.1, 2.2, 2.3 слід зважати ще й на такі особливості врахування доходів деяких отримувачів державних соціальних виплат, а саме:

а) для осіб, які навчалися за денню формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти та протягом періоду, за який враховуються доходи не отримували стипендії враховується щомісяця дохід в розмірі 0,25 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи (студенти денної форми навчання, які не отримують стипендії);

б) для осіб, які навчалися за денною заочною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти та протягом періоду, за який враховуються доходи не отримували стипендії враховується щомісяця дохід як для безробітної особи, що не має доходів;

в) щомісяця дохід враховується у розмірі 0,5 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи для непрацюючих працездатних осіб, які:

не мали доходів протягом періоду, за який враховуються доходи та/або якими чи за яких не сплачено єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) в розмірі, не меншому від мінімального, сумарно протягом трьох місяців періоду, за який враховуються доходи (окрім військовослужбовців, а також осіб, які відповідно до законодавства звільнені від сплати єдиного соціального внеску);

які зареєстровані в центрі зайнятості та не отримували допомогу з безробіття.

Тема 3. Документальне забезпечення нарахування державних соціальних виплат

Зміст теми

3.1. Організація прийому та підготовки документів для призначення усіх видів соціальної допомоги.

3.2. Документальне оформлення особової справи отримувача державної соціальної допомоги.

3.3. Документальне забезпечення припинення, поновлення, перерахунку соціальної допомоги.

3.4. Порядок зберігання особових справ та документів.

Основні терміни і поняття: державні соціальні виплати, документування, особова справа отримувача державної соціальної допомоги, Центр надання адміністративних послуг, територіальна громада, поновлення державної соціальної допомоги, припинення державної соціальної допомоги, перерахунок державної соціальної допомоги.

Питання для самостійного опрацювання

Опрацювання лекційного матеріалу

1. Вивчення Інструкції щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги.

Підготовка до практичного та семінарського заняття

2. Перелік документів, які готують отримувачі різних видів соціальної допомоги.

Підготовка до ділової гри.

Тематика доповідей

1. Зарубіжні практики організації електронного документообігу в системі гарантування соціальних виплат.

2. Порядок формування особової справи.

3. Організація прийняття документів замовника соціальних виплат.

4. Особливості впровадження електронного документообігу в системі нарахування соціальних виплат в Україні.

5. Характеристика електронних сервісів Миколаївської обласної державної адміністрації, доступних для використання в соціальній сфері.

Практичні завдання для самостійного виконання

Завдання 3.1. Проаналізувати динаміку видатків держави на соціальний захист та соціальне забезпечення. Для цього слід визначити їх:

ланцюгові темпи зростання;

базові темпи зростання;

ланцюгові темпи приросту;

базові темпи приросту.

Завдання може бути виконано в MS Excel. Дані наведені у табл. 3.1

Таблиця 3.1

**Видатки на соціальний захист та соціальне
забезпечення в Україні**

Роки	Видатки на соціальний захист та забезпечення, млн. грн.	Ланцюгові темпи		Базові темпи	
		зростання, %	приросту, %	зростання, %	приросту, %
2014	125,31	?	?	?	?
2015	145,10	?	?	?	?
2016	137,00	?	?	?	?
2017	176,34	?	?	?	?
2018	258,33	?	?	?	?
2019	285,76	?	?	?	?
2020	294,36	?	?	?	?
2021	301,45	?	?	?	?

Завдання 3.2. Визначити розмір соціальної допомоги на дітей одинокій матері та відобразити результат розрахунків. У матері-одиначки п'ятеро дітей. Спільне проживання матері з дітьми підтверджується довідкою про склад сім'ї. Заява подана у березні.

Вік дітей: 5 років, 8 років, 15 років, 17 років та 20 років (додток А).

Дитина 20-річного віку є студентом ЗВО денної форми навчання.

У розпорядженні сім'ї немає другої квартири та автомобіля, відсутні земельні ділянки.

Дані щодо доходу сім'ї за три місяці (IV квартал – жовтень, листопад, грудень) наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Дані про дохід сім'ї

Місяці	Сума, грн.
Жовтень	7050
Листопад	7125
Грудень	7235

Завдання 3.3 Розрахувати розмір допомоги з малозабезпеченості за даними, наведеними далі, та здійснити оформлення розрахунків.

Сім'я складається із восьми осіб (додаток Б);

Батько і мати, що є працездатними особами, які мають роботу;
 дитина 2-річного віку;
 дитина 4-річного віку;
 дитина 7-річного віку;
 дитина 10-річного віку;
 дитина 12-річного віку;
 дитина 14-річного віку.

Усі необхідні документи для отримання державної соціальної допомоги сім'я має в наявності.

Дані про доходи сім'ї наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3.

Дані про дохід сім'ї

Місяці	Склад доходу, грн.		
	з/пл матері, грн.	з/пл батька, грн.	Разом, грн.
Травень	5050,00	7115,00	?
Червень	5125,00	7225,00	?
Липень	6235,00	7225,00	?
Разом, грн.	?	?	?

Запитання для самодіагностики

1. Опишіть порядок організації прийому та підготовки документів для призначення усіх видів соціальної допомоги.
2. Охарактеризуйте процедуру формування особової справи отримувача державної соціальної допомоги.
3. Порядок припинення виплати соціальної допомоги.
4. Порядок поновлення виплати соціальної допомоги.
5. Опишіть порядок зберігання особових справ та документів.
6. Обов'язки відповідального за формування особової справи.
7. Основні положення Інструкції № 345 від 19.09.2006 р. щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги.
8. Порядок формування особових справ в електронній формі.
9. Ведення Журналу реєстрації заяв і документів для призначення усіх видів соціальної допомоги.
10. Склад особової справи для отримання соціальної виплати для малозабезпечених сімей.

11. Термін прийняття рішення про надання або відмову призначення соціальної допомоги.
12. Оформлення титульного аркушу особової справи.
13. Процедура закриття особової справи отримувача державної соціальної допомоги.
14. Порядок видачі довідок про отримання соціальної допомоги.

Тестові завдання

1. Приймання заяви та документів для надання усіх видів соціальної допомоги не може здійснюватися спеціалістом з прийому управління соціального захисту/ уповноваженою особою об'єднаної територіальної громади від:

- a) будь-якої особи на прохання заявника;
- б) безпосередньо від заявника;
- в) опікуна (піклувальника) заявника;
- г) іншого законного представника або іншої особи за відповідним дорученням, завіреним у встановленому порядку, в тому числі лікарем закладу охорони здоров'я, де перебуває заявник, у випадках, передбачених чинним законодавством.

2. Передавання особових справ і документів заявників та отримувачів соціальної допомоги з підрозділу до підрозділу Управління (від спеціаліста до спеціаліста) супроводжується:

- a) реєстром архівних справ;
- б) журналом реєстрації особових справ;
- в) актом приймання – передачі особових справ;
- г) реєстром передачі особових справ.

3. Паперові особові справи отримувачів соціальних виплат від об'єднаної територіальної громади до управлінь передаються:

- a) не рідше, ніж раз на два тижні;
- б) не рідше, ніж раз на три тижні;
- в) щомісяця;
- г) щотижня.

4. Якщо заява та документи надсилаються поштою, днем подання заяви вважається дата:

- a) зазначена на поштовому штемпелі місця отримання;
- б) зазначена спеціалістом управління під час отримання листа з документами;
- в) в день реєстрації заяви в журналі;

г) зазначена на поштовому штампелі місця відправлення.

5. Якщо дата надходження електронної заяви співпадає з вихідним чи святковим днем, то датою реєстрації є:

- а) безпосередньо вихідний чи святковий день;
- б) робочий день, що передує святковому чи вихідному дню;
- в) датою, визначеною спеціалістом, який зареєстрував документ;
- г) наступний робочий день.

6. Заяви про призначення допомоги, які надходять поштою, реєструються в :

- а) журналі реєстрації особових справ;
- б) акті-передачі особових справ;
- в) журналі реєстрації отриманої кореспонденції;
- г) журналі реєстрації приймання заяв і документів для призначення усіх видів соціальної допомоги.

7. Підготовка документів для призначення соціальної допомоги та її розрахунок провадяться:

- а) не пізніше 20 днів з дня прийняття заяви та всіх необхідних документів, якщо інакше не передбачено законодавством;
- б) не пізніше 30 днів з дня прийняття заяви та всіх необхідних документів, якщо інакше не передбачено законодавством;
- в) не пізніше 5 днів з дня прийняття заяви та всіх необхідних документів, якщо інакше не передбачено законодавством;
- г) не пізніше 10 днів з дня прийняття заяви та всіх необхідних документів, якщо інакше не передбачено законодавством.

8. До особової справи отримувача всіх видів соціальних допомог не підшиваються:

- а) заява;
- б) декларація про доходи та майновий стан осіб, які звернулися за призначенням усіх видів соціальної допомоги (іноді – довідка про доходи);
- в) копія документа, засвідчуючого особу замовника соціальної виплати;
- г) журнал реєстрації особових справ отримувачів усіх видів соціальних допомог.

9. Формування особових справ отримувачів соціальних виплат спеціаліст з прийому документів здійснює протягом:

- а) трьох робочих днів;
- б) двох робочих днів;
- в) п'яти робочих днів;
- г) одного робочого дня.

10. Порядковий номер на документах, підшитих до особової справи отримувача всіх видів соціальних виплат ставиться:

- а) у правому нижньому куті кожного документа, не перекриваючи тексту;
- б) у лівому верхньому куті кожного документа, не перекриваючи тексту;
- в) у лівому нижньому куті кожного документа, не перекриваючи тексту;
- г) у правому верхньому куті кожного документа, не перекриваючи тексту.

11. Передача особових справ до відділу (підрозділу) прийняття рішення щодо надання (відмову) допомоги здійснюється не рідше, ніж:

- а) раз на тиждень;
- б) раз на три дні;
- в) щотижня;
- г) раз на день.

12. Об'єднаною територіальною громадою акти обстеження матеріально-побутових умов проживання сім'ї складаються та передаються до відповідного управління:

- а) представниками Управління;
- б) будь-якими особами, що є свідками обстеження матеріально-побутових умов проживання сім'ї;
- в) членами сім'ї – замовника соціальної допомоги;
- г) уповноваженими особами виконавчих органів сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад у випадках, передбачених законодавством.

13. Заява про припинення, поновлення виплати чи перерахунок соціальної допомоги та всі необхідні для цього документи приймаються спеціалістом з прийому документів/ уповноваженою особою виконавчих органів селищної, сільської, міської ради, реєструється і розглядається:

- а) 5-денний термін;
- б) 15-денний термін;
- в) 3-денний термін;
- г) 10-денний термін.

14. У разі, якщо розмір допомоги підлягає перегляду внаслідок зміни розміру соціальних гарантій (прожиткового мінімуму, рівня забезпечення прожиткового мінімуму, розміру пенсій та соціальних виплат, зміни цін і тарифів на житлово-комінальні послуги тощо), то перерахунок розміру соціальної допомоги проводиться:

- а) на підставі відповідного звернення громадян;
- б) на підставі заяви отримувача соціальної допомоги;
- в) на підставі інших документів;
- г) в автоматичному режимі без звернення громадян.

15. Види соціальної допомоги, пільг і компенсацій, визначених Інструкцією № 1098 від 06.10.2066 Міністерства праці і соціальної політики (з 19.12.2010 – Міністерство соціальної політики)

- а) державна допомога сім'ям з дітьми;
- б) допомога малозабезпеченим сім'ям;
- в) державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю;
- г). державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію та особам з інвалідністю;
- д). житлова субсидія.

16. До кого звертатись за одержанням соціальної допомоги:

- а) Департамент соціального захисту населення;
- б) Пенсійний фонд;
- в) виконавчий орган територіальної громади;
- г) Центр надання адміністративних послуг;
- д) Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;
- ж) виконавчий орган сільської ради;
- к) Державний центр зайнятості.

17. Копії документів у паперовій формі засвідчуються:

- а) підписом уповноваженої особи територіальної громади;
- б) підписом начальника відділу;
- в) печаткою структурного підрозділу територіальної громади.

18. Відповідальність особи, яка приймає документи:

- а) правильність оформлення поданих документів;
- б) оформлення електронної справи;
- в) строки подачі заяви;
- г) повноту внесеної до електронної справи інформації;
- д) достовірність внесеної до електронної справи інформації.

19. Строки оформлення особової справи:

- а) через три дні після дати прийняття заяви;
- б) наступного робочого дня з дати прийняття заяви;
- в) через тиждень після прийняття заяви.

20. Прийняття документів охоплює:

- а) перевірку правильності заповнення заяви;
- б) надання трудової книжки;
- в) перевірка правильності оформлення документів;
- г) консультація з питань застосування законодавства.

21. При оформленні особової справи є обов'язковим:

- а) надання заявникові повідомлення (відривного талону) про прийняття заяви та документів;
- б) опалта за надані послуги;
- в) самостійна реєстрація замовника в електронній базі даних про соціальні виплати.

22. Відомсті в електронній формі при формування особової справи одержуються шляхом доступу до відповідних інформаційно-телекомунікаційних систем від:

- а) Державної податкової служби;
- б) Фонду державного страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;
- в) Пенсійного фонду України;
- г) Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності;
- д) Державного центру зайнятості.

23. Замовник може подати заяву про призначення усіх видів соціальної допомоги, компенсацій та пільг в електронній формі через інформаційні системи:

- а) Міністерство соціальної політики;
- б) інформаційні системи органів виконавчої влади;
- в) соціальні мережі;
- г) інформаційні системи місцевого самоврядування;
- д) портал «Дія»;
- ж) інформаційні системи податкової служби.

24. Особові справи реєструються у:

- а) реєстрі платників податків;
- б) єдиному державному реєстрі підприємств, організацій України;
- в) журнал реєстрації приймання заяв і документів.

24. Рішення про призначення соціальної допомоги приймається на протязі:

- а) 10 днів з прийняття заяви;
- б) 3 днів з прийняття заяви;
- в) 7 днів з прийняття заяви.

25. Склад особової справи:

- а) заява;
- б) декларація про доходи;
- в) довідка про заробітну плату за квартал;
- г) наказ про прийняття на роботу;
- д) копія паспорту;
- ж) копія свідоцтва про народження;
- к) акт обстеження матеріально-побутових умов сім'ї;
- л) свідоцтво про середню освіту.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацьовувати на основі літературних джерел [1-4;11-14; 16; 18 - 20].

Практичні завдання

Завдання 3.1. Ланцюгові темпи зростання видатків держави на соціальний захист та соціальне забезпечення слід визначати як відношення суми видатків на соціальний захист та забезпечення звітнього року до попереднього, помножене на 100;

базові темпи зростання визначаються як відношення суми видатків на соціальний захист та забезпечення звітного року до базового року, помноженого на 100;

ланцюгові темпи приросту слід визначати як різницю ланцюгових темпів зростання і 100;

базові темпи приросту видатків держави на соціальний захист та соціальне забезпечення слід визначати як різницю базових темпів зростання і 100.

Завдання 3.2. Допомога на дітей одиноким матерям, одиноким усиновлювачам, матері (батьку) в разі смерті одного з батьків, які мають дітей віком до 18 років (якщо діти навчаються за денною формою навчання у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, - до закінчення такими дітьми закладів освіти, але не довше ніж до досягнення ними 23 років), надається в розмірі, що дорівнює різниці між 100 відсотками прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців.

Прожитковий мінімум встановлюється для окремих соціально-демографічних груп населення щорічно із зазначенням у Законі України «Про

державний бюджет України». Під час розрахунків слід використовувати значення прожиткового мінімуму на дату виконання завдання.

Склад документів, необхідний для подання при замовленні виплати на дітей одиноким матерям зазначений у табл А.1 додатку А. Порядок заповнення таких документів:

розрахунок розміру соціальної допомоги (додаток Б);

журнал реєстрації приймання заяв і документів для призначення усіх видів соціальної допомоги (додаток В);

довідка про отримання (неотримання) допомоги (додаток Г);

довідка-атестат (додаток Д);

особова справа отримувача соціальної допомоги (додаток Е).

Завдання 3.3. Максимальна допомога малозабезпеченим сім'ям у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для основних соціально-демографічних груп населення становить:

для працездатних осіб – 45 відсотків;

для осіб, які втратили працездатність та осіб з інвалідністю – 100 відсотків;

для дітей – 130 відсотків відповідного прожиткового мінімуму.

Прожитковий мінімум встановлюється для окремих соціально-демографічних груп населення щорічно із зазначенням у Законі України «Про державний бюджет України». Під час розрахунків слід використовувати значення прожиткового мінімуму на дату виконання завдання.

Щодо складу документів, які формують особу справу з надання допомог малозабезпеченим сім'ям, інформацію наведено в табл. А2 додатку А. Зразок заповнення документів:

розрахунок розміру соціальної допомоги (див. додаток Б);

журнал реєстрації приймання заяв і документів для призначення усіх видів соціальної допомоги (див. додаток В);

довідка про отримання (неотримання) допомоги (див. додаток Г);

довідка-атестат (див. додаток Д);

особова справа отримувача соціальної допомоги (див. додаток Е.)

Розділ 2. Методичне забезпечення нарахування державних соціальних виплат

Тема 4. Порядок призначення та нарахування державних соціальних виплат

4.1. Державні виплати сім'ям з дітьми.

- 4.2. Державна допомога малозабезпеченим сім'ям.
- 4.3. Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.
- 4.4. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю. Допомога особам з інвалідністю I групи.
- 4.5 Пенсійне забезпечення в системі загальнообов'язкового пенсійного страхування.

Основні терміни і поняття: державні виплати сім'ям з дітьми, державна допомога малозабезпеченим сім'ям державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю; державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію.

Питання для самостійного опрацювання

Вивчення лекційного матеріалу за питаннями

1. Нормативні та законодавчі акти, що регламентують нарахування державних соціальних виплат сім'ям з дітьми та малозабезпеченим сім'ям.
2. Особливості нарахування державної соціальної допомоги особам з інвалідністю різних груп.
3. Порядок нарахування державної соціальної допомоги особам, які постраждали від Чорнобильської катастрофи.
4. Відображення соціальних стандартів в законодавчих актах.
5. Зв'язок соціальних стандартів з рівнем соціальних виплат.

Підготовка до семінарських і практичних занять

6. Порядок та умови переархування державних соціальних виплат.
7. Умови припинення виплат малозабезпеченим сім'ям.
8. Отримувачі тимчасових соціальних виплат.

Тематика доповідей

1. Порівняльна характеристика вітчизняної та європейських практик надання виплат малозабезпеченим сім'ям.
2. Європейська практика надання соціальної допомоги особам з інвалідністю.
3. Зарубіжна практика надання соціальної допомоги дітям з інвалідністю.
4. Динаміка соціальних виплат сім'ям з дітьми в Україні.
5. Динаміка соціальних виплат сім'ям з дітьми в країнах Європи.
6. Успішні зарубіжні практики надання соціальних виплат у разі народження дитини.

Практичні завдання для самостійного виконання

Завдання 4.1. Розрахуйте загальний розмір допомоги у зв'язку з вігітністю та пологами за весь період:

- 1) жінці, звільненій з роботи у зв'язку з ліквідацією підприємства, якщо за два останні місяці, що передували звільненню, нарахована зарплата склала 14 950 грн. та 16 200 грн. відповідно;
- 2) жінці, що зареєстрована у центрі зайнятості як безробітна;
- 3) непрацюючій жінці, яка мала ускладнені пологи;
- 4) жінці, зареєстрованій як суб'єкт підприємницької діяльності.

Завдання 4.2. Визначити суму соціальної допомоги на всіх дітей, які перебувають під опікою.

У прийомній родині четверо дітей. Вік діте: 2 роки, 8 років, 16 років та 20 років. Особа 20-річного віку є студентом закладу вищої освіти денної форми навчання.

Сума отриманих аліментів за рік на дитину 2 років склала 30 210 грн., на студента 20 років – 31 846 грн.

Завдання 4.3. До складу сім'ї входять троє дітей віком 2 роки, 7 років та 19 років (студент денної форми навчання закладу вищої освіти). Батько дітей ухиляється від сплати аліментів. Дитина 2 років є особою з інвалідністю II групи, яка не потребує постійного стороннього догляду.

Розрахувати суми відповідної соціальної допомоги для кожної дитини і сім'ї в цілому виходячи з прожиткового мінімуму на дату виконання завдання.

Прокоментувати нормативно-правову базу щодо формування особової справи замовника соціальних виплат, так і забезпечення нарахувань певних виплат і порядку проведення розрахунків.

Дані про доходи сім'ї наведено у табл. 4.1.

Таблиця 4.1.

Дані щодо складу доходів домогосподарства

Члени сім'ї	Вид доходу	Сума місячного доходу члена сім'ї			
		січень	лютий	березень	Усього
Мати: Голуб М.Ю.	Щомісячні доходи від реалізації молока в сумі 600 грн. ЄСВ за три місяці сплачено	?	?	?	?
Син: Голуб М.М., студент ЗВО денної форми	Стипендія	1300	1300	1300	?

навчання (19 років)					
Донька: дитина з інвалідністю (2 роки) Голуб К.М	Допомога на дітей з інвалідністю	?	?	?	?
Донька (7 років) Голуб Н.М.	Відсутній дохід	?	?	?	?
Разом:		?	?	?	?

Запитання для самодіагностики

1. Надайте перелік державних виплат сім'ям з дітьми.
2. Порядок розрахунку державної допомоги малозабезпеченим сім'ям.
3. Особливості нарахування державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію та особам з інвалідністю.
4. Перелік компенсаційних виплат особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.
5. Порядок призначення допомоги внутрішньо переміщеним особам.
6. Розмір соціальної стипендії.
7. Отримувачі соціальних субсидій згідно з законодавством України.
8. Охарактеризуйте призначення, розміри та порядок надання соціальної допомоги «пакунок малюка».
9. Порядок надання державної соціальної допомоги у разі народження дитини.
10. Види державних соціальних виплат сім'ям з дітьми.
11. Державна соціальна допомога при усиновленні.
12. Порядок надання та розміри державної соціальної допомоги на дітей, над якими встановлено опіку або піклування.
13. Умови надання допомоги одиноким матерям.
14. Умови припинення виплат сім'ям з дітьми.
15. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю.
16. Державна соціальна допомога на догляд.
17. Особливості надання державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Тестові завдання

1. Державна допомога сім'ям з дітьми призначається і виплачується:

- а) тільки громадянам України;
- б) громадянам України та іноземцям без громадянства;
- в) соціально незахищеним громадянам;
- г) громадянам України, іноземцям та особам без громадянства, які постійно проживають в Україні, а також особам, яких визнано в Україні біженцями або особами, які потребують додаткового захисту і мають право на державну допомогу на умовах, передбачених законодавством України або ратифікованими міжнародними договорами.

2. Допомога сім'ям з дітьми за фактичним місцем проживання призначається за умови:

- а) отримання зазначеної допомоги за зареєстрованим місцем проживання заявника;
- б) відсутності зареєстрованого місця проживання;
- в) зміни умов надання виплат;
- г) неотримання зазначеної допомоги за зареєстрованим місцем проживання заявника.

3. До виплат сім'ям з дітьми належить:

- а) допомога у зв'язку з вагітністю та пологами;
- б) допомога у разі народження дитини;
- в) допомога в зв'язку з усиновленням дитини;
- г) допомога малозабезпеченим сім'ям.

4. Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами жінкам, зареєстрованим у центрі зайнятості як безробітні виплачується у розмірі:

- а) 200 відсотків мінімального розміру допомоги з безробіття;
- б) 75 відсотків мінімального розміру допомоги з безробіття;
- в) 50 відсотків мінімального розміру допомоги з безробіття;
- г) 100 відсотків мінімального розміру допомоги з безробіття;

5. Допомога на дітей одиноким матерям призначається у випадку, якщо:

- а) жінка має дітей від особи, з якою вона не перебувала і не перебуває в зареєстрованому шлюбі, але з якою вона веде спільне господарство, разом проживає і виховує дітей;
- б) має місце реєстрація жінкою шлюбу з особою, яка не є батьком її дитини;
- в) дитина перебуває на повному державному забезпеченні;

г) одинокі матері не перебувають у шлюбі.

6. Право на отримання допомоги «пакунок малюка» мають:

а) виключно громадяни України;

б) внутрішньопереміщені особи;

в) малозабезпечені та одинокі матері;

г) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах проживають на території України і народили живонароджену дитину.

7. Державна допомога одиноким матерям на дітей від 18 до 23 років призначається у випадку:

а) їх навчання за денною та заочною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти;

б) їх навчання за заочною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти;

в) їх навчання за денною та заочною формою здобуття освіти в закладах вищої освіти;

г) їх навчання за денною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

8. Розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям визначається як:

а) сума прожиткового мінімуму для сім'ї та середньомісячного сукупного доходу домогосподарства;

б) прожитковий мінімум для сім'ї у грошовому вимірі;

в) подвоєна сума середньомісячного сукупного доходу домогосподарства;

г) різниця між прожитковим мінімумом для сім'ї та середньомісячним сукупним доходом домогосподарства.

9. Розрахунковий період для обчислення середньомісячного сукупного доходу домогосподарства:

а) будь – який попередній квартал;

б) останні шість місяців;

в) квартал, в якому звернулись за отримання допомоги;

г) квартал, що передує місяцю, що передує місяцю звертання за соціальною допомогою.

10. Розмір державної соціальної допомоги на дітей–сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, становить (для дітей до 18 років):

а) 3,5 прожиткового мінімуму для дітей відповідного віку за мінусом пенсій, стипендій, аліментів, допомог за попередній повний місяць на дату влаштування дитини у дитячий будинок сімейного типу або прийомну сім'ю (крім державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю);

б) 3,5 прожиткового мінімуму для працездатної особи за мінусом пенсій, стипендій, аліментів, допомог за попередній повний місяць на дату влаштування дитини у дитячий будинок сімейного типу або прийомну сім'ю (крім державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю);

в) 2,5 прожиткового мінімуму для працездатної особи за мінусом пенсій, стипендій, аліментів, допомог за попередній повний місяць на дату влаштування дитини у дитячий будинок сімейного типу або прийомну сім'ю (крім державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю);

г) 2,5 прожиткового мінімуму для дітей відповідного віку за мінусом пенсій, стипендій, аліментів, допомог за попередній повний місяць на дату влаштування дитини у дитячий будинок сімейного типу або прийомну сім'ю (крім державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю).

11. Розмір державної соціальної допомоги для дітей до 18 років з інвалідністю та осіб з інвалідністю з дитинства до 18 років:

а) 2,5 прожиткового мінімуму для дітей відповідного віку за мінусом пенсій, стипендій, аліментів, допомог за попередній повний місяць на дату влаштування дитини у дитячий будинок сімейного типу або прийомну сім'ю (крім державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю);

б) 3,5 прожиткового мінімуму для працездатної особи за мінусом пенсій, стипендій, аліментів, допомог за попередній повний місяць на дату влаштування дитини у дитячий будинок сімейного типу або прийомну сім'ю (крім державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю);

в) 2,5 прожиткового мінімуму для працездатної особи за мінусом пенсій, стипендій, аліментів, допомог за попередній повний місяць на дату влаштування дитини у дитячий будинок сімейного типу або прийомну сім'ю

(крім державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю);

г) 3,5 прожиткового мінімуму для дітей відповідного віку за мінусом пенсій, стипендій, аліментів, допомог за попередній повний місяць на дату влаштування дитини у дитячий будинок сімейного типу або прийомну сім'ю (крім державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю).

12. Право на соціальні стипендії мають студенти (курсанти), які навчаються:

а) за контрактом у закладах фахової передвищої освіти державної форми власності за денною або дуальною формою здобуття освіти, у закладах вищої освіти державної форми власності за денною формою здобуття освіти та їх структурних чи відокремлених підрозділах, що не мають статусу юридичної особи та не перебувають в академічній відпустці;

б) як за контрактом, так і за державним замовленням у закладах фахової передвищої освіти державної форми власності за денною або дуальною формою здобуття освіти, у закладах вищої освіти державної форми власності за денною формою здобуття освіти та їх структурних чи відокремлених підрозділах, що не мають статусу юридичної особи та не перебувають в академічній відпустці;

в) як за контрактом, так і за державним замовленням у закладах вищої освіти державної форми власності за денною та заочною формою здобуття освіти та не перебувають в академічній відпустці;

г) за державним замовленням у закладах фахової передвищої освіти державної форми власності за денною або дуальною формою здобуття освіти, у закладах вищої освіти державної форми власності за денною формою здобуття освіти та із структурних чи відокремлених підрозділах, що не мають статусу юридичної особи та не перебувають в академічній відпустці.

13. Види державної допомоги сім'ям з дітьми:

а) допомога у зв'язку з вагітністю та пологами;

б) допомога при народженні дитини, одноразова допомога «пакунок малюка»;

в) допомога при усиновленні дитини;

г) допомога на дітей одиноким матерям;

д) допомога на дітей шкільного віку;

ж) допомога на дітей, хворих на тяжкі захворювання;

к) допомога багатодітній родині.

14. Тривалість оплачуваної відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами:

- а) 126 календарних днів;
- б) 156 календарних днів;
- в) 126 робочих днів.

15. Тривалість відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами при народженні двох і більше дітей:

- а) 180 календарних днів;
- б) 140 календарних днів;
- в) 126 календарних днів.

16. Допомога по вагітності та пологах виплачується працюючим жінкам у розмірі:

- а) 100% заробітної плати за останні 6 місяців;
- б) 100% середньої заробітної плати;
- в) 80% середньої заробітної плати.

17. Термін ухвалення рішення щодо призначення декретних:

- а) 3 робочі дні (з дня видачі лікарняного);
- б) 7 робочих днів (з дня видачі лікарняного);
- в) 10 робочих днів (з дня видачі лікарняного).

18. Заява-розрахунок на отримання декретних подається підприємством до:

- а) Фонду тимчасової втрати працездатності;
- б) Пенсійного фонду України;
- в) Департаменту соціального захисту;
- г) Центру надання соціальних послуг.

19. Виплати декретних працівниці відбувається:

- а) у найближчий день виплати заплати;
- б) наступного місяця після прийняття рішення про виплату;
- в) через три місяці після подання заяви-розрахунку підприємством до Пенсійного фонду України.

19. Жінки, які зареєстровані у центрі зайнятості як безробітні отримують допомогу по вагітності і пологам у розмірі:

- а) 100% прожиткового мінімуму на працездатку особу;
- б) 130% прожиткового мінімуму на непрацездатну особу;
- в) 100% мінімального розміру допомоги по безробіттю.

20. Непрацюючим жінкам, які зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності допомога по вагітності і пологам виплачується у розмірі:

- а) 25% прожиткового мінімуму на працездатну особу;
- б) 50% прожиткового мінімуму на працездатну особу;
- в) 100% прожиткового мінімуму на працездатну особу.

21. Розрахунковим періодом для середньомісячної заробітної плати

є:

- а) останні 12 календарних місяців;
- б) останні 6 календарних місяців;
- в) останні 3 роки.

22. Строк звертання за допомогою при народженні дитини:

- а) не пізніше 6 календарних місяців після народження дитини;
- б) не пізніше 12 календарних місяців після народження дитини;
- в) не пізніше 3 календарних місяців після народження дитини.

23. Розмір допомоги при народженні дитини:

- а) 41 280,00 грн.;
- б) 10 320,00 грн. одноразово;
- в) 860 грн. протягом 36 місяців.

24. Переважне право на опіку або піклування серед кілької осіб надається:

- а) родичам дитини незалежно від місця їх проживання;
- б) особам, у сім'ї яких проживає дитина на момент, коли виникають підстави для встановлення над нею опіки або піклування;
- в) домам-інтернатам сімейного типу.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацювати на основі літературних джерел [-5; 7-9; 12; 13; 15-20].

Практичні завдання.

Завдання 4.1

Місячні розміри допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами наведені у табл.4.2.

Таблиця 4.2

Розміри допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами

Отримувачі допомоги	Розміри допомоги
Жінкам, звільненим з роботи у зв'язку з ліквідацією підприємства, установи, організації	100 відсотків середньомісячного доходу (середньої зарплати)
Жінкам, зареєстрованим у центрі зайнятості як безробітні	100 відсотків мінімального розміру допомоги з безробіття

Аспіранткам, докторанткам, клінічним ординаторам, студенткам закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти	У розмірі місячної стипендії з дня припинення виплати стипендії до дня закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами
Непрацюючим жінкам та жінкам, зареєстрованим як суб'єкт підприємницької діяльності	У розмірі 25 відсотків розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатної особи, з розрахунку на місяць

Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами обчислюється сумарно за весь період: до пологів – 70 днів (90 - ЧАЕС), після пологів – 56 днів (у разі ускладнення пологів – 70 днів, ЧАЕС - 90), виходячи з місячних розмірів допомоги.

Завдання 4.2. Допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування, надається у розмірі, що становить 2,5 прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, на дітей з інвалідністю, над якими встановлено опіку чи піклування, - 3,5 розміру прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку за мінусом отримуваних сум пенсій, аліментів, стипендій, державних допомог (крім державної соціальної допомоги, що виплачується на дітей з інвалідністю відповідно до законодавства).

Розмір призначених пенсії, аліментів, стипендії, державної допомоги враховується як середньомісячний розмір зазначених виплат, отриманих за дитину за попередні 12 календарних місяців.

Завдання 4.3. Порядок розрахунку:

1) Розраховуємо суму соціальної допомоги дітям з інвалідністю до 18 років (для доньки 2 років).

Розмір допомоги для дітей з інвалідністю віком до 18 років становить 70 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;

2) визначаємо сумарний дохід домогосподарства за місяць;

3) визначаємо сумарний дохід на одного члена домогосподарства на місяць;

4) визначаємо розмір тимчасової допомоги на дітей, батьки яких ухиляються від сплати аліментів.

Розмір тимчасової допомоги для дітей, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, розраховується як різниця між 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців.

Допомога сплачується до досягнення дитиною 18-річного віку, тому на дитину 19 років не сплачується.

Тема 5. Порядок призначення та виплати субсидій

Зміст теми

- 5.1. Умови отримання субсидії
- 5.2. Порядок призначення та обчислення житлової субсидії
- 5.3. Порядок перерахування житлової субсидії

Основні терміни і поняття: жилова субсидія, середньомісячний сукупний дохід домогосподарства, отримувач жилової субсидії, умови отримання жилової субсидії.

Питання для самостійного опрацювання

Опрацювання лекційного матеріалу

1. Розрахунок місячного доходу домогосподарства для нарахування субсидії.
2. Причини позбавлення домогосподарств житлової субсидії.

Тематика доповідей

1. Зміни в порядку нарахування житлових субсидій в Україні.
2. Зміни в документальному забезпеченні надання житлових субсидій в Україні.
3. Успішні зарубіжні практики надання житлових субсидій.
4. Перспективи впровадження європейського досвіду надання житлових субсидій в Україні.

Практичне завдання для самостійного виконання

Завдання 5.1 Сім'я з шести осіб подала пакет документів та заяву на отримання субсидії. Структурними підрозділами з питань соціального захисту населення було прийнято рішення про нарахування субсидії.

Визначити відсоток, суму обов'язкового платежу за комунальні послуги. Субсидія виплачується у безготівковій формі.

Вихідні дані щодо доходу домогосподарства з приводу оформлення субсидії, табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Дані щодо доходу домогосподарства

Члени сім'ї	Вид доходу	Сума місячного доходу члена сім'ї						
		01	02	03	04	05	06	Усього

Батько: Гаряга М.Ю.	Заробітна плата	7000	7100	7100	7300	7300	7300	?
Мати: Гаряга М.Ю.	Допомога з безробіття	3100	3100	3100	3100	3100	3100	
Син: Гаряга М.М., (10 років)	Дохід відсутній							?
Донька : (8 роки) Гаряга К.М	Дохід відсутній							?
Донька (20 років), Гаряга Н.М., студен- тка ЗВО денної фор- ми навчання	Стипендія	1300	1300	1300	1300	1300	1300	?
Бабуся Гаряга А.П.	Пенсія	3427	3427	3535	3535	3535	3535	?
Разом:		?	?	?	?	?	?	?

Для розрахунку обов'язкового відсотка платежу за комунальні послуги використати базову норму плати за послуги на рівні 15 %.

Визначення розміру обов'язкової оплати різних видів послуг та розміри субсидії за видами комунальних послуг слід здійснити за формою табл. 5.2, заповнивши пусті графи.

Таблиця 5.2

Розрахунок розміру субсидії за видами комунальних платежів

Види комунальних платежів	Витрати на оплату жит- лово-комунальних пос- луг у межах соціальних норм і нормативів		Сума обов'язкової оплати ко- мунальних послуг	Сума субсидії
	2	3		
1	2	3	4	5
Опалення (теплова енергія - абонпла- та)	2 873,93	?	?	?
Послуги централізованого постачання холодної води	192,96	?	?	?
Послуги централізованого постачання гарячої води	773,95	?	?	?
Послуги з водовідведення	192,84	?	?	?
Послуги з постачання та розподілу природного газу	137,56	?	?	?

Електропостачання	319,20	?	?	?
Вивезення побутових відходів	140,35	?	?	?
Управління багатоквартирним будинком	542,26	?	?	?
Разом:	5 173,05	?	?	?

Запитання для самодіагностики

1. Надайте визначення поняттю “житлова субсидія”.
2. Нормативно-правова база щодо одержання субсидії.
3. Назвіть умови отримання субсидії.
4. Порядок прийняття документів для нарахування жилової субсидії.
5. Пакет документів для отримання жилової субсидії.
6. Порядок обчислення жилової субсидії.
7. Порядок перерахування жилової субсидії.
8. Розрахунок обов’язкового платежу за комунальні послуги.
9. Умови, за які житлова субсидія не призначається.
10. Норми житла та нормативи споживання комунальних послуг для нарахування жилової субсидії.
11. Період, на який нараховується житлова субсидія.
12. Методика розрахунку середньомісячного доходу домогосподарства для нарахування жилової субсидії.
13. Зміни та доповнення щодо нормативно-правової бази з обчислення жилової субсидії.
14. Особливості визначення складу домогосподарства для призначення субсидії.
15. Особливості нарахування жилової субсидії на придбання скрапле-ного газу.
16. Розрахунковий період для визначення середньомісячного сукупного доходу домогосподарства для нарахування жилової субсидії.

Тестові завдання

1. Безповоротна адресна державна соціальна допомога вразливим споживачам житлово-комунальних послуг – мешканцям домогосподарств, що проживають в житлових приміщеннях (будинках) і не можуть самотужки платити за житлово-комунальні послуги, оплачувати витрати на управління багатоквартирним будинком та витрати на комунальні послуги в такому будинку – це:

- a) житлово-комунальна пільга;

- б) соціальна пільга;
- в) соціальна субсидія;
- г) житлова субсидія.

2. Отримання житлових субсидій не пов'язане і не тягне за собою зміни форми власності житла:

- а) ні;
- б) так.

3. Право на отримання житлової субсидії мають

- а) виключно громадяни України;
- б) виключно внутрішньопереміщені особи;
- в) усі варіанти правильні;
- г) громадяни України та іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України.

4. Умови, за яких не може бути призначена житлова субсидія:

а) у складі домогосподарства є особи що досягли 18-річного віку станом на початок періоду, за який враховуються доходи, і навчаються за денною формою навчання у закладах освіти;

б) структурним підрозділом з питань соціального захисту населення отримано інформацію про наявність простроченої понад три місяці (на дату надання такої інформації) заборгованості з оплати житлово-комунальних послуг, витрат на управління багатоквартирним будинком;

в) у складі домогосподарства або у складі сім'ї члена домогосподарства є особи, які, за даними Єдиного реєстру боржників, мають заборгованість за виконавчими провадженнями про стягнення аліментів понад три місяці;

г) будь-хто із складу домогосподарства або член сім'ї, особи із складу домогосподарства, протягом 12 місяців перед зверненням за призначенням житлової субсидії, здійснив купівлю на суму, яка на дату купівлі перевищує 50 тис. грн.

5. Право на отримання житлової субсидії домогосподарство втрачає, якщо загальна площа індивідуальних будинків (крім житлових приміщень дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей, багатодітних сімей):

- а) перевищує 130 кв.м;
- б) перевищує 150 кв.м;
- в) перевищує 300 кв.м;
- г) перевищує 230 кв.м.

6. Право на отримання житлової субсидії домогосподарство втрачає, якщо загальна площа житлового приміщення квартири у багатопверховому будинку:

- а) перевищує 230 кв.м;
- б) перевищує 150 кв.м;
- в) перевищує 300 кв.м;
- г) перевищує 130 кв.м.

7. Рішення про призначення чи непризначення житлової субсидії структурним підрозділом з питань соціального захисту населення приймається протягом:

- а) 20 календарних днів з дня подання зазначених документів;
- б) 5 календарних днів з дня подання зазначених документів;
- в) 3 календарних днів з дня подання зазначених документів;
- г) 10 календарних днів з дня подання зазначених документів.

8. Житлові субсидії призначаються за наявності різниці між:

а) середнім розміром плати за житлово-комунальні послуги і розміром обов'язкового платежу;

б) сумою обов'язкового платежу і сумою боргу за житлово-комунальні послуги;

в) правильна відповідь відсутня;

г) розміром плати за житлово-комунальні послуги у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів житлово-комунального обслуговування і розміром обов'язкового платежу.

9. Після закінчення строку отримання житлової субсидії структурні підрозділи з питань соціального захисту населення самостійно здійснюють призначення житлової субсидії на наступний період:

а) для домогосподарств, які отримували субсидію не більше, ніж за два роки до дати звернення;

б) для домогосподарств, які не отримували у попередньому періоді;

в) для домогосподарств, які отримували субсидію не більше, ніж за три роки до дати звернення;

г) для домогосподарств, які отримували у попередньому періоді.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацьовувати на основі літературних джерел [1-4; 7 - 10; 12; 15 - 20].

Практичне завдання

Завдання 5.1. Розрахунки можуть бути здійснені із застосуванням MS Excel.

Особливості розрахунку доходу домогосподарства в даному завданні:

1) розрахунок доходу домогосподарства здійснюємо за I і II квартали, а пенсійних виплат - за серпень:

2) для студентів денної форми навчання закладів вищої освіти - 0,5 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи;

3) для осіб які отримували допомогу по безробіттю – 0,5 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи за кожний місяць отримання допомоги в розмірі, меншому за 0,5 розміру мінімальної заробітної плати станом на кінець періоду, за який враховуються доходи.

Порядок розрахунку субсидії:

1. Визначення середньомісячного сукупного доходу домогосподарства.

2. Визначення відсотка обов'язкової частки плати за житлово-комунальні послуги у середньомісячному доході домогосподарства за формулою:

$$P_o = K_d / K_g * P_r \quad (5.1),$$

де P_o – частка плати за послуги для домогосподарства (частка доходу), яка округлюється до двох знаків після коми;

K_d – коефіцієнт доходу домогосподарства – відношення розміру середньомісячного сукупного доходу домогосподарства в розрахунку на одну особу до прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць, встановленого на 1 січня року, з якого призначається субсидія;

K_g – базовий коефіцієнт доходу для призначення субсидії – два прожиткових мінімуми на одну особу в розрахунку на місяць ($K_g = 2$);

P_r – базова норма плати за послуги – 15 відсотків середньомісячного сукупного доходу домогосподарства ($P_r = 15\%$).

3. Визначення суми обов'язкового платежу за житлово-комунальні послуги.

4. Визначення розміру обов'язкової оплати різних видів послуг та розміру субсидії. Розмір витрат на оплату житлово-комунальних послуг у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами і розмір субсидій визначаються окремо на кожний вид послуг. При цьому розмір витрат на оплату послуги визначається

пропорційно частці вартості цієї послуги у загальній сумі вартості житлово-комунальних послуг.

Визначення розміру житлової субсидії як різниці між місячним розміром плати за житлово-комунальні послуги та/або місячним розміром внеску/платежу на оплату витрат на управління багатоквартирним будинком у межах соціальної норми житла та соціальних нормативів житлово-комунального обслуговування і обов'язковою часткою плати за житлово-комунальні послуги та/або витрат на управління багатоквартирним будинком.

Тема 6. Звітність з надання державних соціальних виплат

Зміст теми

6.1 Склад звітності про надання державних соціальних виплат.

6.2 Порядок надання звітності з нарахування соціальних виплат.

6.3 Інструкції щодо заповнення форм звітності про надання державних соціальних виплат.

Основні терміни і поняття: державна соціальна допомога, державні соціальні виплати, звітність з нарахування соціальних виплат, отримувачі державних соціальних виплат.

Питання для самостійного опрацювання

Опрацювання лекційного матеріалу

1. Опрацювання нормативної бази та інструкцій щодо заповнення форм звітності з надання соціальних виплат населенню.

Підготовка до практичного заняття

2. Перевірка правильності заповнення форм звітності з надання соціальних виплат із застосуванням таблиць співставності показників звітності.

3. Альбом форм звітності з надання соціальних виплат, затверджений Міністерством соціальної політики України.

4. Підготовка творчого завдання.

Тематика доповідей

1. Європейська практика підготовки звітності з надання соціальних виплат.

2. Актуальні зміни в практиці складання звітності з надання соціальних виплат.

3. Практика перевірки правильності складання форм звітності з надання соціальних виплат.

4. Календар подання звітності з надання соціальних виплат.

5. Особливості складання та терміни подання звітності з надання соціальних виплат.

Практичні завдання для самостійного виконання

Завдання 6.1. Скласти фрагмент форми ДСДід «ЗВІТ про надання державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, особам з інвалідністю та допомоги на догляд», який наведено у додатку Ж.

Визначення кількості жінок здійснити виходячи з їх питомої ваги 55 % у загальній кількості отримувачів соціальної допомоги.

Запитання для самодіагностики

1. Який орган затверджує державну статистику звітності з надання соціальних виплат.

2. Перелік державної статистичної звітності з надання соціальних виплат.

3. Скласти таблицю форм державної статистичної звітності з надання соціальних виплат із зазначенням термінів її подання.

4. Охарактеризувати структуру форми ДСДід «Звіт про надання державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, особам з інвалідністю та допомоги на догляд».

5. Розділи форми ДСДі «Звіт про надання державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам».

6. Яка періодичність подання форми 1-ДСД «Звіт про надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям».

7. Структура форми №2 (річна) «Звіт про державну допомогу сім'ям з дітьми».

8. Розділи форми 1-ДСД «Звіт про надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям».

9. Терміни подання форми ДСДі «Звіт про надання державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам».

Тестові завдання

1. *Звіт про надання державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, особам з інвалідністю та допомоги на догляд подається:*

- а) щомісячно, щорічно;
- б) щорічно;
- в) щомісячно;
- г) щопівріччя, щорічно.

2. *Звіт про надання державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям –інвалідам подається:*

- а) щопівріччя, щорічно;
- б) щорічно;
- в) щомісячно;
- г) щомісячно, щорічно.

3. Звіт про надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям подається:

- а) щомісячно, щорічно;
- б) щорічно;
- в) щопівріччя;
- г) щомісяця.

4. Зведену інформацію по Україні та адміністративно-територіальних одиницях стосовно надання державної соціальної допомоги Міністерство соціальної політики України подає:

- а) Міністерству економіки;
- б) Кабінету міністрів;
- в) прем'єр-міністру;
- г) Державній службі статистики України.

5. З якою періодичністю подається форма № 2 (річна) «Звіт про державну допомогу сім'ям з дітьми»:

- а) щомісяця;
- б) щоквартально;
- в) щопівріччя;
- г) щорічно.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацювати на основі літературних джерел [1 - 3; 8 – 16; 18 - 20].

Практичне завдання

Завдання 6.1. Послідовність виконання завдання:

Визначити кількість жінок, які є отримувачами соціальної допомоги, виходячи з її питомої ваги 55 % у загальній кількості отримувачів соціальної допомоги. Послідовно заповнити пусті комірки у фрагменті форми ДСДід «Звіт про надання державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, особам з інвалідністю та допомоги на догляд», починаючи з кінця і, рухаючись до початку фрагмента форми.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Охарактеризувати систему державного загальнообов'язкового соціального страхування
2. Дати визначення страхувальників, страховиків і застрахованих осіб.
3. Назвати державні фонди соціального страхування.
4. Сутність солідарної системи соціального страхування.
5. Історія виникнення державної загальнообов'язкової системи соціального страхування.
6. Види державних соціальних виплат.
7. Що таке державні соціальні гарантії.
8. Сучасні показники державних соціальних гарантії.
9. Навести приклади застосування в розрахунках соціальних виплат державних соціальних гарантії.
10. Закон, який визначає соціальні гарантії.
11. Прокоментувати закон, який визначає порядок розрахунку середньомісячного сукупного доходу домогосподарства.
12. За який період враховується сукупний дохід сім'ї для визначення розміру соціальних виплат.
13. Порядок розрахунку соціальної виплати для малозабезпеченої сім'ї.
14. Дати визначення «споживчого кошику».
15. Прокоментувати економічний зміст прожиткового мінімуму.
16. Що є початком формування особової справи.
17. Порядок формування особової справи.
18. Дата реєстрації заяви при: 1) поданні паперової форми даяви замовником соціальної виплати; 2) надсиланні заяви поштою; 3) поданні заяви в електронній формі.
19. Визначити державні органи, до яких подається заява про отримання соціальних виплат замовником.
20. Строки прийняття рішення про призначення (відмові) соціальної виплати.
21. Через які інформаційні системи замовник може подати заяву про призначення соціальних виплат в електронній формі.
22. Інформаційно-комунікаційні системи яких структур забезпечують отримання відомостей в електронній формі при формування особової справи.
23. Прокоментувати строки оформлення особової справи.
24. Прокоментувати структуру особової справи.
25. Прокоментувати порядок зберігання особових справ в паперовій формі.

26. В чому полягає відповідальність спеціаліста соціальної сфери, який приймає документи від замовника соціальних послуг.
27. Назвати причини припинення або поновлення соціальної допомоги.
28. Прокоментувати порядок перерахунку розміру соціальних виплат при зміні показників соціальних гарантій.
29. Прокоментувати порядок отримання соціальних виплат малозабезпеченими сім'ями.
30. Назвати види пенсій, які існують в Україні.
31. Прокоментувати допомогу в зв'язку з вагітністю та пологами: розмір, отримувачі, порядок призначення та виплати.
32. Прокоментувати допомогу при усиновленні дитини.
33. Прокоментувати склад доходів, які формують сукупний дохід сім'ї.
34. Доходи, які не входять до складу сукупного доходу сім'ї.
35. Умови, при яких сім'я втрачає право на отримання соціальних виплат.
36. Прокоментувати зміст і умови складання документу «Акт обстеження матеріально-побутових умов сім'ї».
37. Як визначається склад сім'ї при нарахуванні соціальних виплат.
38. Прокоментувати порядок призначення пенсії за віком.
39. Сучасні реформи пенсійного забезпечення в Україні.
40. Прокоментувати умови отримання субсидій.
41. Визначення відсотка вартості житлово-комунальних платежів, який підлягає обов'язковій сплаті отримувачів субсидій.
42. Прокоментувати порядок обчислення суми житлової субсидії.
43. Документи, які надаються отримувачем субсидії.
44. Прокоментувати порядок нарахування лікарняних.
45. Тривалість відпустки в зв'язку з вагітністю та пологами.
46. Розрахунковий термін для визначення допомоги в зв'язку з вагітністю та пологами.
47. Термін ухвалення рішення про призначення декретних.
48. Порядок оплати лікарняних.
49. Термін виплати декретних.
50. Розмір допомоги по вагітності і пологам для жінок, зареєстрованих як безробітні.
51. Розмір допомоги непрацюючим жінкам, які зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності.

ДОДАТКИ

Додаток А

Інформація про отримувача державних соціальних виплат

Таблиця А.1

Інформація щодо отримувачів державної соціальної допомоги одиноким матерям

Інформація в документах	Рекомендації щодо заповнення
Спеціаліст з опрацювання заяв	Вказати своє ПІБ
Головний спеціаліст з опрацювання заяв	Вказати ПІБ старости групи
Начальник управління	Вказати ПІБ
Заявник	Мати родини, що претендує на допомогу (вказати ПІБ)
Дата звернення	Дата виконання завдання
Номер реєстрації заяви	Довільний номер
Номер особової справи отримувача	Номер академічної групи студента – порядковий номер студента
Місце проживання	Вказати власну, або вигадану адресу
Виплата допомоги	Вказати найближче до фактичного місця проживання студента відділення банку або поштове відділення
Дата опрацювання заяви	Згідно з інструкцією щодо формування особових справ отримувачів усіх видів державних соціальних виплат
Відділення Управління праці та соціального захисту населення	Вказати назву найближчого до фактичного місця проживання студента відділення
Дата взаїїдачі довідок та інвентари	Згідно з інструкцією щодо формування особових справ отримувачів усіх видів державних соціальних виплат
Номер телефону, електронна адреса отримувача допомоги	Вказати будь-які дані на власний розсуд
Отримувачі допомоги (їх ідентифікаційні коди вказати на власний розсуд)	Мати: Петренко І.О. Дата народження 13.02.1978р. У шлюбі не перебувала, з батьком дитини не проживає, допомогу з втрати годувальника не отримує
	Діти: 5 років Петренко М.А., 8 років – Петренко А.А., 15 років – Путренко Н.А., 17 років – Петренко Г.А., 20 років – Петров С.А. Дати народження вказати, зважаючи на вік дитини та дату виконання завдання

**Інформація щодо отримувачів державної соціальної допомоги
малозабезпеченим сім'ям**

Інформація в документах	Рекомендації щодо заповнення
Спеціаліст з опрацювання заяв	Вказати своє ПІБ
Головний спеціаліст з опрацювання заяв	Вказати ПІБ старости групи
Начальник управління	Вказати ПІБ
Заявник	Мати родини, що претендує на допомогу (вказати ПІБ)
Дата звернення	Дата виконання завдання
Номер реєстрації заяви	Довільний номер
Номер особової справи отримувача	Номер академічної групи студента – порядковий номер студента
Місце проживання	Вказати власну, або вигадану адресу
Виплата допомоги	Вказати найближче до фактичного місця проживання студента відділення банку або поштове відділення
Дата опрацювання заяви	Згідно з інструкцією щодо формування особових справ отримувачів усіх видів державних соціальних виплат
Відділення Управління праці та соціального захисту населення	Вказати назву найближчого до фактичного місця проживання студента відділення
Дата взаїидачі довідок та інвентари	Згідно з інструкцією щодо формування особових справ отримувачів усіх видів державних соціальних виплат
Номер телефону, електронна адреса отримувача допомоги	Вказати будь-які дані на власний розсуд
Отримувачі допомоги (їх ідентифікаційні коди вказати на власний розсуд)	Мати: Стацик М.О. Дата народження 23.02.1977 р.
	Батько: Стацик П.М. Дата народження 25.02.1977 р.
	Діти: дитина 2-річного віку – Стацик Д.П. дитина 4-річного віку – Стацик О.П. дитина 7-річного віку – Стацик А.П. дитина 10-річного віку – Стацик П.П. дитина 12-річного віку – Стацик М.П. дитина 14-річного віку – Стацик С.П. Дати народження вказати, зважаючи на вік дитини та дату виконання завдання

Розрахунок розміру соціальної допомоги

№ з/п	Отримувчі допомог	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата народження	Родинний зв'язок	Категорія (одинок мати, законний пердставник, дитина до 18 років, утриманець, особа з інвалідністю тощо)	Рівень забезпечення прожиткового мінімуму	Розмір допомоги
1	Заявник						
2	Член сім'ї						
3	Член сім'ї						
4	Член сім'ї						

Прожитковий мінімум (заповнюється у випадках, передбачених законодавством) _____

Рівень забезпечення прожиткового мінімуму сім'ї _____

Середньомісячний сукупний дохід сім'ї (відповідно до законодавства) _____

Обмеження розміру соціальної допомоги (75% рівня забезпеченості прожиткового мінімуму сім'ї) _____

Розмір допомоги для сім'ї _____

Розмір соціальної допомоги на дитину _____

Періоди призначення допомоги з _____ до _____

Спеціаліст з опрацювання заяв _____

(прізвище, ініціали) (підпис)

Головний спеціаліст з опрацювання заяв _____

(прізвище, ініціали) (підпис)

Начальник управління _____

(прізвище, ініціали) (підпис)

_____ 20__ року

**Журнал
реєстрації приймання заяв і документів для призначення усіх видів соціальної допомоги**

№ з/п*	Дата	Вид допомоги	Прізвище, ім'я, по батькові	Місце проживання (реєстрації)	Номер особової справи (у разі повторного звернення)	Кількість прийнятих документів	Кількість документів, які необхідно донести		Дата передання заяви на опрацювання		Примітка
							документ	строк	підпис	дата	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Усього звернулось протягом місяця – . . . осіб, ухвалено рішень за . . . заявами, не донесено документів за . . . заявами											

* Нумерація починається з першого запису, закінчується останнім.

**Довідка
про отримання (неотримання) допомоги**

Видана гр.

(місце реєстрації/фактичного проживання)

про те, що він/вона перебуває (не перебуває) на обліку в управлінні праці та соціального захисту населення

та йому/їй відповідно до

(зазначити пункти нормативного акта, відповідно до яких призначено допомогу) з __р.
до _____ р. призначено допомогу

(зазначити види допомоги)

Допомогу нараховано в розмірі:

Місяці 20_ року	Загальна сума всіх видів нарахованої допомоги	у тому числі сплачені аліменти (грн)
Усього		

Загальна сума доходу за період з _____ 20__р. до _____ 20__р., за винятком аліментів, становить

(сума літерами) гривень.

Довідка видана для пред'явлення за місцем вимоги. М. П.

Начальник управління

/ _____ /
(підпис)

" ____ " _____ 20__ р. № _____

Довідка-атестат

Видана гр. _____

(місце реєстрації/фактичного проживання – потрібне підкреслити)

про те, що вона/він з _____ перебував на обліку в Управлінні праці та соціального захисту населення _____ та йому/їй було призначено та виплачено:

Вид допомоги	Щомісячний розмір	З якого часу призначено	До якого терміну виплачено

(зазначити види допомоги)

Допомогу нараховано в розмірі:

Загальна сума доходу за період з _____ 20__р. до _____ 20__р.,
за винятком аліментів, становить

(сума літерами) гривень.

Довідка видана для пред'явлення за місцем вимоги. М. П.

Начальник управління

/ _____ /

(підпис)

" ____ " _____ 20__р. № _____

Особова справа отримувача державної соціальної допомоги

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Види допомоги (код)

_____
_____
_____
_____

Пов'язані справи:

№ особової справи _____
отримувач _____
місце _____
проживання _____
№ особової справи _____
отримувач _____
місце _____
проживання _____

№ особової справи _____
отримувач _____
місце _____
проживання _____
№ особової справи _____
отримувач _____
місце _____
проживання _____

ОСОБОВА СПРАВА

№ _____

одержувача допомоги

Прізвище _____
Ім'я _____
По батькові _____
Місце проживання _____

№ телефону, факсу, електронна адреса _____
Закрито _____ у зв'язку з _____
Рішення начальника управління від _____

_____
(підпис)

_____
(посада)

Закінчення додатка Е

Зняття з обліку _____ (дата) Підстава _____ Виплати проведено за _____ М. П. _____ (підпис)	Зняття з обліку _____ (дата) Підстава _____ Виплати проведено за _____ М. П. _____ (підпис)
Зняття з обліку _____ (дата) Підстава _____ Виплати проведено за _____ М. П. _____ (підпис)	Зняття з обліку _____ (дата) Підстава _____ Виплати проведено за _____ М. П. _____ (підпис)

ВІДМІТКА ПРО ІНВЕНТАРИЗАЦІЮ

Кількість аркушів в особовій справі _____ Дата _____ Прізвище, ініціали _____ Посада _____	Кількість аркушів в особовій справі _____ Дата _____ Прізвище, ініціали _____ Посада _____	Кількість аркушів в особовій справі _____ Дата _____ Прізвище, ініціали _____ Посада _____
Кількість аркушів в особовій справі _____ Дата _____ Прізвище, ініціали _____ Посада _____	Кількість аркушів в особовій справі _____ Дата _____ Прізвище, ініціали _____ Посада _____	Кількість аркушів в особовій справі _____ Дата _____ Прізвище, ініціали _____ Посада _____

Фрагмент форми ДСДід "ЗВІТ про надання державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, особам з інвалідністю та допомоги на догляд

Найменування показника	№ рядка	Державна допомога особам, які перебувають на обліку в структурних підрозділах з питань соціального захисту населення, на звітну дату							Державна допомога особам, яким допомога призначена звітному періоді				
		кількість одержувачів, осіб	із них жінки	загальна сума місячної допомоги (тис. грн)			середній розмір допомоги (грн)		кількість одержувачів, осіб	із них – жінки	сума місячної допомоги (тис. грн)		середній розмір призначених місячних допомог з урахуванням надбавок, підвищень та сум індексації (грн. 11: гр. 8)
				призначеної з урахуванням надбавок, підвищень	у тому числі основного розміру	призначеної з урахуванням надбавок, підвищень та сум індексації	призначеної (гр. 3 : гр.1)	призначеної з урахуванням надбавок, підвищень та сум індексації (гр. 5 : гр.1)			призначеної з урахуванням надбавок, підвищень	призначеної з урахуванням надбавок, підвищень та сум індексації	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Усього осіб (сума рядків 13, 19, 20)	12	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
Із них:													
одинокі малозабезпечені особи, які за висновком ЛКК потребують постійного стороннього догляду (крім осіб з інвалідністю І групи)	13	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
Із рядка 13 одержують пенсію (р.14+р.15+р.16)													
за віком	14	29	?	98	90	107	?	?	9	?	23	32	?
за вислугу років	15	31	?	101	95	121	?	?	11	?	32	45	?
по інвалідності (р.17+18)	16	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
Із рядка 16 одержують пенсію													
по інвалідності ІІ групи	17	123	?	258	236	289	?	?	23	?	49	58	?
по інвалідності ІІІ групи	18	190	?	398	286	429	?	?	90	?	188	206	?
малозабезпечені особи з інвалідністю, віднесені до підгрупи А І групи	19	14	?	82	70	98	?	?	5	?	28	35	?
малозабезпечені особи з інвалідністю, віднесені до підгрупи Б І групи	20	16	?	63	50	72	?	?	6	?	21	25	?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Докаш В.І. Вступ до спеціальності «Соціальне забезпечення» : навч. посіб. Чернів. Нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Рута, 2019. 351с.
2. Дубич К.В. Вступ до соціальної допомоги : навч. посіб. Київ : ВД «Слово», 2015. 224 с.
3. Шаповалова Т.В. Економічні основи соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. Політехніки, 2018. 127 с.

Додаткова

1. Комплексна система моніторингу та прогнозування соціальних виплат : метод. Рек. Н. П. Баранової, З. В. Медвідь, Центра персп.соц.дослідж. М-ва праці та моці. Політики України та НАН України. Херсон: [Вишемирський В.С.], 2010. 144 с.
2. Крисюк О.О. Трудові та моціально-економічні права учасників АТО забезпечення та профспілковий захист: запитання та відповіді. [Федерація профспілок України]. Житомир: Рута, 2018. 307 с.
3. Кучма О.Л. Допомоги як вид соціального забезпечення за законодавством України: монографія. Київ. Нац. Ун-т ім.Тіраса Шевченка. Київ : Маслаков, 2018. 251 с.
4. Кучма О.Л. Пільги як вид соціального забезпечення за законодавством України: монографія. Київ. Нац. Ун-т ім.Тіраса Шевченка. Київ : Маслаков, 2016. 311 с.
5. Кучма О.Л. Право соціального забезпечення Укоаїни : навч. посіб. Київ. Нац. Ун-т ім.Тараса Шевченка.Київ : Маслаков, 20 нац. Торг.-екон. Ун-т. Київ: 2019. 306 с.
6. Лата Н.Ф. Право соціального забезпечення України : навч. посіб. Київ. Нац. Торг.-екон. Ун-т. Київ : КНТЕУ, 2019. 147 с.
7. Налуцишин В.В. Соціальний контроль у забезпеченні правового порядку: філософсько-правова ідея та її сучасний розвиток: монографія. ун-т упр. та права. Хмельницький : Мельник А.А., 2018. 336 с.
8. Токарський Т.Б. Соціальна полатика України в контексті євроінтеграції : монографія. Київ : АртЕк, 2018. 369 с.
9. Шаповалова Т.В. Економічні основи соціального забезпечення : навч. посіб.нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів : вид-во Львів. Політехніки, 2018. 128 с.
10. Яковлева Г.О. Проблеми правового регулювання та шляхи вдосконалення правовог статусу субєктів права соціального забезпечення : монографія. Нац. юрид.ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2019. 333 с.

11. Ярошенко А.О. Історія та теорія соціальної політики України : курс лекцій навч. посіб. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. 288 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2021).
2. Державна служба України з питань праці. URL: <https://dsp.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2021).
3. Законодавство України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/zak> (дата звернення: 02.09.2021).
4. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2021).
5. Національна соціальна сервісна служба України. URL: <https://nssu.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2021).
6. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2020).
7. Фонд соціального страхування. URL: <http://www.fssu.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2020).